

*Cine în-
vață... știe*

Studenții
în examene
pag. 14-15-16

Fotoreportaj
din
Bielorusia
pag. 8-9

*Mărturiile unui
ziarist din Algeria
arestat și schin-
giuit de colo-
nialiștii francezi
pag. 20-21*

Congresul Inter-
național al Modei
pag. 25

Nr. 25 (161)

Anul VII
21 Iunie 1958

La plecare

Fotografie de
D. F. DUMITRU

6059

60598c

Biblioteca Centrală
Regim
Educațional
**Pe veci
împreună!**

Proletari din toate țările, uniți-vă!

FLACARA

REVISTĂ SOCIAL-POLITICĂ
ȘI LITERAR-ARTISTICĂ

În acest număr:

PRIVIȚI

CU NOI!

ag. 4 – Ambasadorul porumbelului – de George Ciudan
Expoziția de afiș și caricatură – de Șt. Banu

ag. 5-6 – Comoara de sub apă – reportaj de Gh. Florescu
Patru argumente – poezii de Cezar Drăgoi

ag. 7-8-9 – Matematica noastră cea de toate zilele... – reportaj de George Manole

Aceasta este Bielorussia I – reportaj de Petro Vasilevski
ag. 10 – Opinii: Când poezia este greșit înțeleasă – de Traian Ilica

Inactualitate – de N. Radomir

ag. 11 – Prin București, pe urmele lui Eminescu... – de L. Voita

ag. 12-13 – Călătorului îi șade bine cu drumul – note turistice de S. Păstorescu

Scrisoare din Paris: Moara care macină oameni – de D. Anghel

ag. 14-15-16 – Cine învață... știe – fotoreportaj de A. Mihailopol și Petre D. Luca

Poezii de: Darie Novăceanu, Stelian Cucu, Mariana Ionescu-Olfea, Violeta Zamfirescu și Ion Horia Crețianu

ag. 17-18-19 – Cîntă, țigane! – reportaj de Ștefan Halmos

De mirarea lumii... – schiță de Silviu Georgescu

Farul 4 (Capitulul VII) – roman de Maria Roman

ag. 20-21 – Tortura – de Henri Alleg

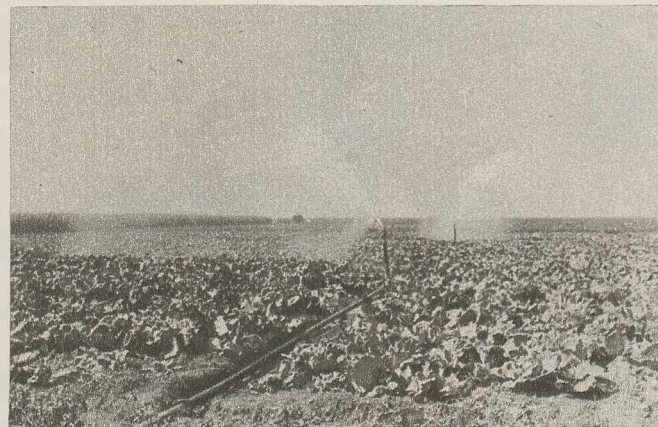
ag. 22 – Gîngurit sub ună – de Camil Băciu

ag. 23-24 – Cuvinte încrucișate; sfaturi practice; de vorbă cu medicul; filatelie; publicitate

ag. 25 – Congresul Internațional al Model – fotoreportaj

ag. 26 – Sport

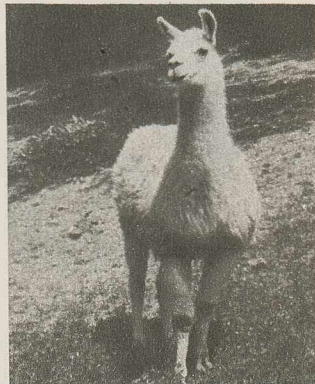
ag. 27 – În jurul globului

PLOAIE ARTIFICIALĂ. G.A.S. „Dunărea” (regiunea Galați) este una din primele gospodării de stat din țara noastră care au folosit irigarea prin aspersiune (ploaia artificială).

Instalația este formată dintr-o serie de agregate produse pentru prima oară în țara noastră de Centrul mecanic Arad (aspersoarele), Șantierul Naval Giurgiu (conducta) și Uzinele „Steagul Roșu” (pompa VR-100).

Fotografie de B. PETROVICI

LAMA GLAMA L este numele științific al lamei (animal din Peru).

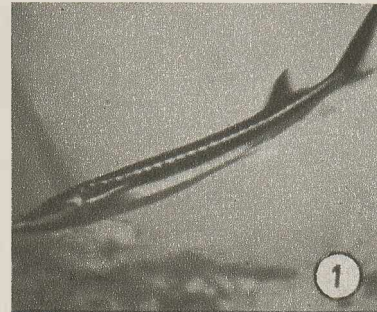
În Parcul Libertății din Capitală pot fi admirate două lame, asemenea celei din fotografie, primite din R. P. Bulgaria. Ele au văzut lumina zilei în Grădina zoologică din Sofia.

Fotografie de R. RODA

ÎN FIECARE DUMINICĂ dimineața amatorii de păsărele își dau întâlnire în piața Obor din Capitală. Aici, în sute de colivii, păsărele cu penaj multicolor instrună triluri... iar amatorii ascultă și aleg pe cea care le place mai mult.

Fotografie de I. CORIBAN

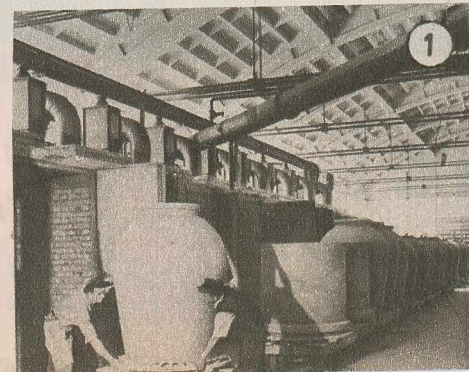
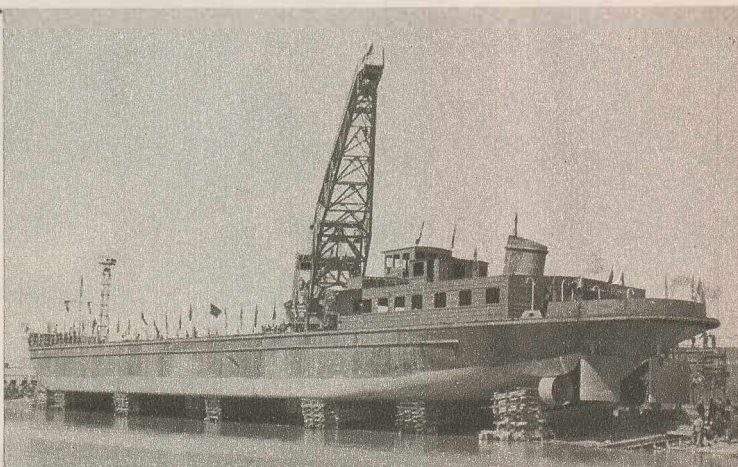
NISETRUL nu a fost surprins de aparatul fotografic înclinat în fundul mării, cum s-ar părea (fotografia 1). El a fost fotografiat printr-una din vitrinele acvarium-ului „Prof. Ion Borcea”, deschis de curînd la Constanța (fotografia 2). Vasul românesc „Dimitrov” a adus cu sine — la însoțirea dintr-o cursă făcută cu mărfuri — un transport neobișnuit: 20.000 de litri de apă limpede din Mediterana, care va alimenta acvarium-ul unde viețuiesc sofulurile de pești mediteraneeni.

Fotografii de F. URSEANU și M. MAYER

MATEI CORVIN LA PORTILE VIENEI. O lucrare din anul 1800 a pictorului Koroknat, la care a lucrat șase ani. Pictura se află în muzeul regional Oradea.

UN SUCCES al șantierului naval din Galați: prima motonavă de 2.000 de tone construită în țara noastră. Ea este destinată transportului pe fluvii și lacuri de acumulare.

VASE ȘI... VASE fabricate de combinatul „Karl Marx” din Timișoara.

Vase de gresie antifacidă, de 1.000 litri pentru industria chimică, (foto 1), și vase ornamentale, de artă populară, din ceramică și faianță, pe care Doina Gheococ le pictază cu multă măiestrie (foto 2).

Fotografie

PE VECI ÎMPREUNĂ!

Pe șoseaua dintre Brăila și Galați, dincolo de Baldovinești, am întâlnit un țaran bătrîn ce-i aștepta pe ostașii sovietici care se reîntorc în patrie. Brațele îi erau încercate cu flori. Flori culse de pe câmp. Le-a oferit flăcăilor din mașinile blindate și a murmurat câteva cuvinte, puține la număr, din care vreo două în rusește. Unul dintre flăcăii aceia bronzați și-a trecut degetele peste clapele armonicii, făcînd să răsune ca un mesaj emoționant, o melodie populară românească. Era un „mulțumesc”, rostit cu delicată simțire.

Nu cunosc amănunte biografice despre eroii acestei întâmplări. Am impresia că nici nu sînt necesare. Faptul, înregistrat din viteza mașinii, exprimă perfect ceea ce s-a manifestat duminică în mii de forme, atunci cînd oamenii muncii din Galați, Brăila, Iași, Focșani și Rimnicul Sărat și-au luat rãmas bun de la ostașii sovietici, cu prilejul plecãrii în patrie a primelor lor eșaloane. Esența tuturor acestor manifestări o constituie dragostea și recunoștința poporului nostru față de poporul sovietic și armata sa, hotãrrea de a întãri neîncetat prietenia dintre Uniunea Sovietică și republica noastră populară.

Sînt momente în care amintirile te soli-

citã, și se impun impetuos, reînviind întîmplãri peste care au trecut anii.

Stãteam în zorii zilei de duminicã în piața centralã a Brãilei, iar cîteva ore mai tîrziu mã aflam într-o tribunã, pe stadionul „Portul Roșu” din Galați. În clipele acelea îmi defilau prin minte imagini vechi: dimineața aceea de sfîrșit de august 1944, cînd pe Șoseaua Colentinei intrau primele tancuri sovietice; zidarul pe care l-am întîlnit pe o stradã din Moscova și care îmi arãta rãnilor cãpãtate în lupta pentru eliberarea Iașului; bãtrînul din gara Vapniarka, care se interesa amãnunțit de progresele noastre în munca pașnicã... În jurul meu erau mii de oameni și mulți dintre ei evocau zilelele cînd ostașii sovietici împãrșeau cu ei bucata de pline, cînd vasele sovietice ancorau în porturile dunãrene aducînd hranã pentru oameni și materii prime pentru industria noastrã. Ei n-au uitat cã oamenii sovietici nu numai cã și-au vãrsat sîngele pentru libertatea patriei noastre, dar cã ne-au dat și ne dau un ajutor frãtesc, sincer, în munca noastrã pentru construirea socialismului.

Un buchet de flori, un dar modest, o fotografie... Fiecare își lua rãmas bun de la prietenii sovietici. Un militar român din

○ strîngere de minã prieteneascã.

Iași a realizat în clipele libere o statuettã. A oferit-o tovarășilor sovietici. Pionierii și-au dãruit cravatele lor roșii. Covoare de flori se întindeau în drumul militarilor sovietici.

Pe pista stadionului din Galați, pe care au loc de obicei întreceri sportive, trec unitãți de ostașii sovietici și romini împreunã. Simbol viu al unei prietenii pe care popoarele noastre o consolideazã neîncetat.

Locuitorii orașelor românești s-au despãrțit de militarii sovietici ca de niște rude apropiate, ca de niște frãți, cã de membrii unei aceleiași familii, marea familie a socialismului.

M. RAMURĂ

Fotografii de Dumitru F. DUMITRU

La Baldovinești, țãranii muncitorilor oferã flori ostașilor sovietici. ← Ilici.

Un dar modest. →

Ambasadorii PORUMBELULUI

de George CIUDAN

Văd mina patriei, uriașa și sfânta mină a patriei, cum îmi face semn de îndemnare la viață lungă și o mie de ani pace. Văd ochii patriei cum rîd, cum își trimit zîmbetul peste marile împliniri, visate de strămoși și materializate de poporul nostru condus de comuniști, în anii aceștia din urmă. Văd fruntea patriei, descrețită și întinerită, văd chipul străluminat al patriei. Văd mina patriei, alături de toate minile nemurdărite de pământ, aplecate peste leagănul în care doarme un pui de om.

Văd, văd, văd... Văd de aici, din inima patriei, unde s-a deschis Conferința Națională a Mișcării pentru Pace din R.P.R., zborul porumbelului. Văd cum delegații la Conferință, reprezentînd voința unui popor, apără cu strășnicie aripile immaculate fiind sub un soare căruia poporul i-a poruncit să nu apună niciodată. Da, aici, în sala Conferinței, sînt aproape 1.000 de oameni. Sînt trimiși poporului. Sînt ambasadorii poporului. Sînt ambasadorii porumbelului. Nu știu cu de-amănuntul ce vor cuvînta. Știu că, în genere, vor vorbi despre viață și despre moarte. Știu că efuziunea lirică va fi înlocuită cu cifre ale prezentului pozitiv și ale viitorului luminos și cu amintiri mai îndepărtate, legate de răni și de pierderi ce nu se pot uita. Dacă vor fi lacrimi în sală, să nu vă mirați. Pentru fericirea și libertatea noastră de azi și-au pierdut viața mulți dintre cei ce ne-au fost dragi. Și fericirea noastră nu se poate despărți de amintirea și lupta lor, chiar dacă ei sînt anonimi pentru istoria universală.

De bună seamă că aici, la Conferința Națională a Mișcării pentru Pace, alături de personali-

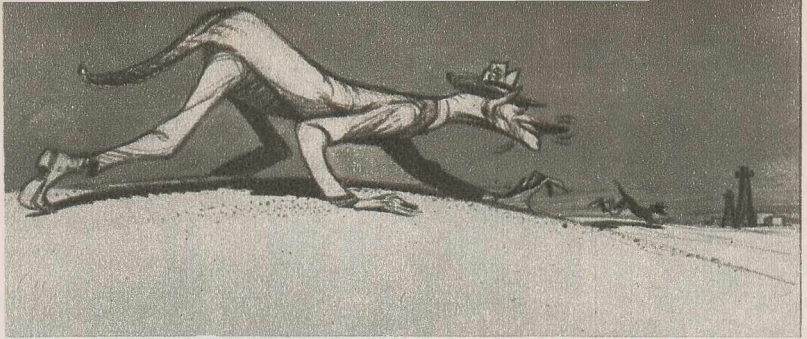
tăți marcante ale lumii noastre științifice, culturale, artistice, alături de numeroși meșteșugari, clerici, gospodine, vor fi apărători ai porumbelului care scriu cu strungul: PACE; vor fi țărani care adună spicele pentru ca pita să fie cît roata carului și pacea să fie doamnă peste holdele fără răzoare; vor fi mame pentru care pacea e un imperativ de prim ordin; vor fi tineri îndrăgostiți, care visează să cucerească spațiile cosmice pentru a aduce logodnicilor de pe pământ pudra de argint a lunei.

Știi, tovarășe, că evenimentului de azi i-au premers nenumărate întîlniri în cîtu-i țara? În adunări populare, în sfaturi ale păcii, oamenii și-au poruncit: nu putem iubi viața decît urînd moartea și luptînd împotriva acelor ce se silesc să-i ascută dinții. Da, așa au spus 7.000 de oameni din regiunea Craiova care au luat cuvîntul la adunările populare închinată păcii. Da, așa au spus mii și mii de oameni din diverse regiuni ale țării. Da, așa a spus un preot din Chitila, pe care l-am văzut lăcrimînd în barbă cînd și-a amintit de prăpădul bombardamentelor din '44. Da, așa a spus un țaran din Baia Mare la recenta conferință regională pentru apărarea păcii. Acest țaran a salutât pe delegați în versuri și tot așijderea a vorbit despre ieșirea la lume a lucrătorilor de pământ.

Da, așa vor spune și azi cei aproape 1.000 de ambasadori ai porumbelului la conferința națională. Cuvîntul lor se va adăuga marelui glas al reprezentanților popoarelor, care se vor întruni curînd la Stockholm pentru a cere în numele întregii omeniri progresiste: dezarmare, încetarea experiențelor cu arma nucleară, coexistență pașnică.

Azi se deschide Conferința Națională a Mișcării pentru Pace din R.P.R. Văd în sală o mamă de la țară care și-a lăsat fetița acasă, grijind de frații mai mici, păzind oile, culegînd flori și zîmbind. Văd în sală 2.000 de mîini care dau cale liberă porumbelului. Văd în sală un popor. Văd în sală patria mea, tînără și voinică, fericită că poate să ia parte cu drept de semnătură la pașaportul porumbelului pentru zborul său în cîtu-i pămîntul.

Afiș de Algazi Moscu din Expoziția de afiș și caricatură din sala Dalles.

Eq. Ioru: „Creste fauna Saharei”

Expoziția DE AFIȘ ȘI CARICATURĂ

Afișul, într-o țară socialistă, își are un rol bine determinat. El nu este destinat să obsedeze pe cumpărător cu reclama unui produs a cărui vânzare trebuie să sporească beneficiile unor trusturi. La noi, afișul e conceput mai ales spre a ne ține permanent treaz un gând care există în orice caz în noi, pentru a menține vie conștiința noastră politică, pentru a ne aminti în permanență că orice muncă depunem, orice efort al nostru folosește cauzei socialismului, păcii, deci viitorului. Afișul este deci forma plastică cea mai combativă pentru mobilizarea conștiinței cetățenești. I se cere în consecință: conținut mobilizator, sugestiv, inventivitate, varietate în exprimare și, în genere, o asemenea forță de atracție care să

pildă cele ale lui I. Molnar, Petre și Irina Grant, I. Cova, N. Alămaru, Algazi Moscu, în care, în special la primii doi, conținutul se armonizează frumos cu forma și culoarea. Din păcate, despre celelalte afișe ar fi puțin de spus: ele se pierd în monotonie — excepțind totuși cîteva mai sugestive aparținînd lui A. Nestorescu, W. Muller, Irène Rischleakov, sau, mai ales, L. Lessen. În genere, omul e prea puțin prezent în afișe.

Sala de caricatură oferă mai multă varietate, vervă, originalitate, inventivitate și umor. Unii dintre caricaturiști, ca de pildă: Eugen Taru, Cîk Damadian, Rik Auerbach, Nell Cobar ș.a., au știut să găsească în actualitate — în jurul lor, ca și în viața internațională — pretext de satiră, pe care au transpus-o cu talent într-un desen viu, sugestiv și combativ. De asemenea sînt de relevat L. Darjan în „Pisica și cîinele”, foarte potrivit pentru o serie de gură-cască, N. Spirescu în „Documentare”, A. Poch în „Casa plătete”, G. Voinescu în „Cum se aranjează la luteală un program cu „conținut” etc. Alții, cu viciocine și meșteșug — ca Ion Doru în „Parfumul preferat” — au știut să dea unei teme destul de mult exploatate, o notă de originalitate. Revenim în mod special asupra lui Eugen Taru, care în ilustrațiile pentru „Povestea vorbei” dă măsura talentului său printr-o concepție și un desen care se ridică peste comic, la patetic, iar în caricatură reușește o foarte sugestivă satirizare a amestecului american în treburile Africii, prin „Creste fauna Saharei”. De asemenea sugestiv și într-o formă originală se exprimă Traian Vasal în „Împotriva plătitudinii în artă” și „Unul care învață pe toți”.

Este regretabil că proporția între biciuirea unor năravuri de la noi și atacurile, convingătoare în genere, împotriva politicii imperialiste, este, s-ar putea spune, net în favoarea politicii externe. Ar trebui, mai ales într-o asemenea expoziție, să se pună un accent mai mare pe satirizarea unor categorii de oameni înrăiți, care umbresc construcția socialismului. Demascarea lor prin satirizare aduce un aport educativ și contribuie la creșterea vigilenței cetățenești. Să se manifeste oare aci, unde se cere spirit mușcător și mare combativitate, o ușoară lenie în a critica? Acest lucru e greu de crezut, căci fiecare caricaturist luat în parte dă dovadă de contrariu. Atunci? Poate vom afla răspunsul într-o viitoare expoziție.

Șt. BANU

I. Molnar: „Comunismul, primăvara omenirii”

păstreze vie în memoria celui ce-l privește ideea pentru care militază afișul. Ținînd seama de rolul afișului în creșterea conștiinței cetățenești, e greu de spus că expoziția actuală din sala Dalles a dat tot ce putea să dea. E drept, se observă efortul conștient al artiștilor de a-și axa lucrările pe probleme actuale, sau, mai bine zis, pe unele momente și evenimente festive de actualitate. Expoziția numără afișe de calitate închinată marilor noastre sărbători — 7 Noiembrie, 23 August, 1 Mai. Sînt prezente și unele lucrări care celebrează aniversări importante în istoria construcției socialiste în țara noastră, cum ar fi de pildă 10 ani de la naționalizare. Foarte mulți dintre expozați — și semnalăm faptul ca extrem de pozitiv — își închină creațiile luptei pentru pace. (Inșă mulți dintre artiști au mers pe linia minimei rezistențe, imaginînd aceeași rezolvare plastică pentru același subiect; de exemplu repetarea obositoare a motivului mama cu copilul în brațe). Dar artiștii noștri au lăsat descoperite multe sectoare de viață, acolo unde prezența lor artistică ar fi fost utilă: de pildă, afișul satiric este foarte slab reprezentat în expoziție. Nu se poate spune că nu este just conținutul afișelor, dar expoziția vădește sărăcia inspirației, lipsa de varietate tematică și de mijloace sugestive de captare a atenției. Există, incontestabil, și o serie de afișe reușite, ca de

Cik Damadian: „Ipoziția”

Comoara DE SUB APĂ

Reportaj de Gh. FLORESCU

Rul acesta grăbit și sălbatic, larg pe unde nu te aștepti și strimtorat acolo unde părea să-ți fie prielnică lărgimea, e negru. Se înviltorează în răstimpuri cu spume cenușii, blestemându-și soarta se aruncă orbește, cu desperare, în pereții de stîncă și-și sapă tenace albia în pături de cărbune.

De-a lungul anilor oamenii i-au cîrmuit vîltoarele, i-au așezat în cale stăvilare, l-au făcut spălătoare de cărbune, l-au silit să le dea curent electric, să mine gateri și pietre de moară, i-au pus altea frîie și zăbale, încît riul, înfricoșat, a început să tremure... Dincolo de Tîrgu-Jiu, la Rovinari, Jiul și-a plătit dinainte tributul datorat oamenilor și, rupîndu-și malul stîng, și-a scos la iveală comoara peste care alunecă de milenii: cărbunele...

În subteran cărbunele se cere cucerit. Aici, afară, se dăruie. Cu atît mai amăgitoare a fost deci lupta omului care a pornit întreprinderea neobișnuită de a aduna rodul milenar al pămîntului, scos pe neașteptate în calea lui. Ceea ce părea la început o treabă de cărăuși s-a dovedit în timp o trudă extrem de complicată și costisitoare, pămîntul apărîndu-și cu zgîrcenie ceea ce întimplarea îi scosese la suprafață. Istoria minei de la Rovinari și-ar putea avea începutul în aceste neîntrerupte și încordate strădani ale oamenilor pentru a găsi mijloacele cele mai bune și mai rentabile de exploatare a neobișnuitei cariere de lignit. Reportajul de astăzi îl socotesc o modestă contribuție la scrierea de mai tîrziu a acestei istorii...

Specialiștii în cumpănă

„Valvaric”. Inginerul cu trăsături aspre, bărbătești, își rostete numele într-un chip ciudat, grăbit și totuși limpede, să-ți înțelegi fiecare consoană. Între ațitea noțiuni neașteptate ca: „elinde”, „pășitoare”, „hidromonitor”, „dragline”, „span de marnă”, „descopertare”, „tranșee”, „intercalații sterile”, „elevator”, „batal” etc., numele șefului serviciului tehnic de la întreprinderea minieră Rovinari pare firesc—Valvaric: inginer-Rovinar!

Deși n-o mărturisește, se vede la el cunoașterea exploatării acestei mine „de zi”, pînă în cele mai mici amănunte. Specialist în lucrări subterane, neașteptata și surprinzătoare dezvelire a imenselor zăcăminte de la Rovinari i-a răsturnat pentru mulți ani

rosturile străpunerii pămîntului în adîncuri și l-a silit — cu soarele în creștet, cu ploile și frigul în spate—să-și descopere cunoștințele din ceea ce cercetase în vremea facultății doar fugăr. Exploatarea minelor „de zi” nefiind o chestiune frecventă, practică pentru zăcămintele de cărbuni ale Romîniei, studenții ca și profesorii trecuseră cu ușurință peste acest capitol de curs. Dar viața i-a arătat lui Valvaric, ca și celorlalți 15 ingineri adunați aici de prin întreaga țară, că bazinul carbonifer Rovinari este o realitate romînească și că, deci, ei trebuie s-o fructifice cu mijloacele și cu puterile pe care Romînia, țara aceasta ce-și serbase pe atunci doar un deceniu de libertate, le poate pune la îndemînă. Bazinul carbonifer Rovinari le-a deschis acestor ingineri probleme cu atît mai complicate și mai greu de rezolvat, cu cît exploatarea la suprafață a cărbunelui părea extrem de ușoară. Părea!...

Ce trebuia făcut? Nimic mai simplu decît să dai de o parte — adică să descopertezi — un strat de 6-8 metri de steril (pămînt argilos), pentru a ajunge la cărbune. Apoi, pe măsură ce vagonetele, camioanele, trenurile, excavatoarele adunau și transportau miile de tone de cărbune, uriașele halde — grămezi de steril — trebuiau aruncate în golul lăsat.

Ingineri de exploatare, ingineri mecanici, electricieni mașiniști, excavatoriști, mineri tineri și bătrîni, șoferi, vagonetari, chiar și mîna necalificată, au pornit asaltul, cu înflăcărarea tuturor pionieratelor.

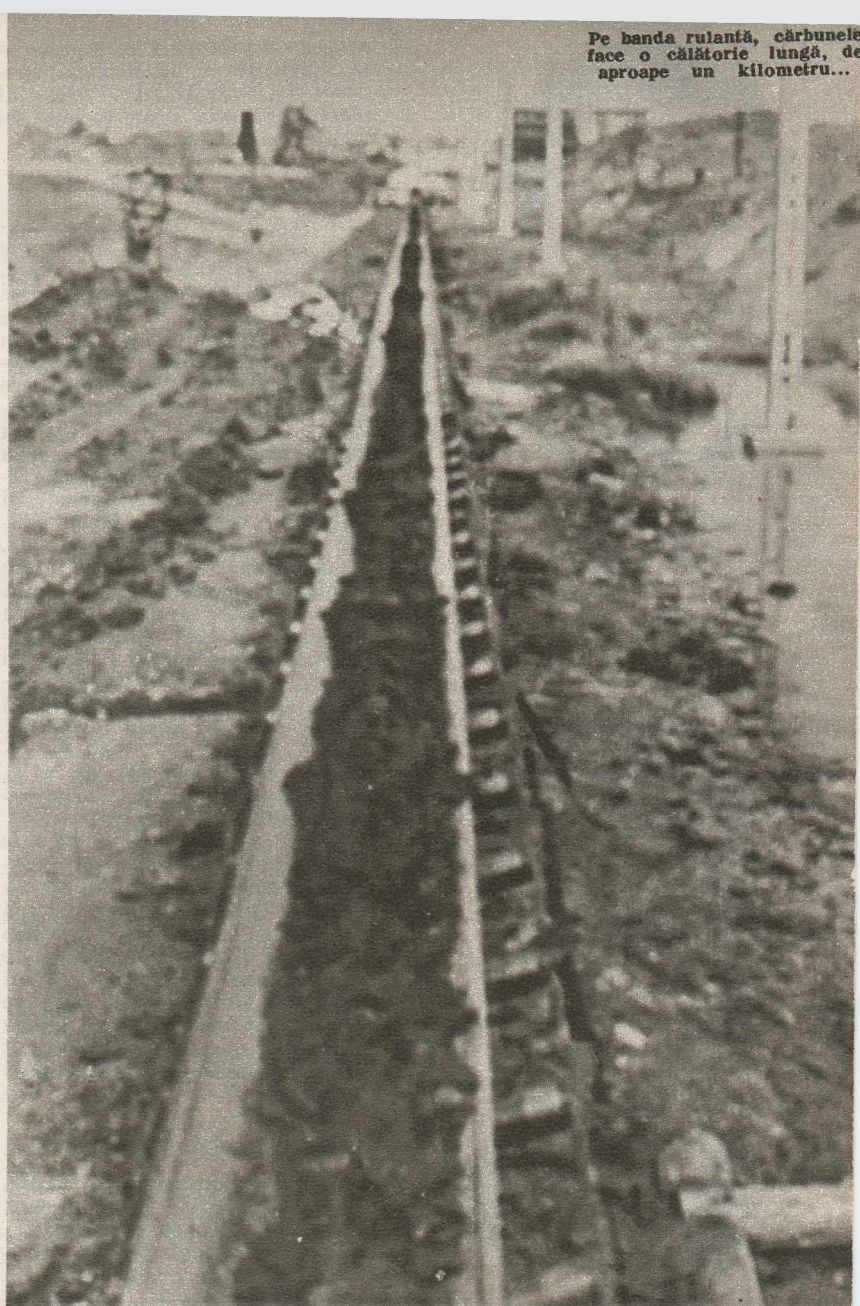
Aspra școală a practicii

Nu lipsea entuziasmul. Chiar și încruntatul Bocancios Emanoil (mecanicul șef al sectorului Rovinari, care a venit aici ca specialist de exploatare, după o amănunțită și serioasă practică la o mină asemănătoare din Republica Democrată Germană) umbra vesel și parcă întinerit pe șantier.

Trustul de construcții hidrotehnice, specializat în lucrări uriașe de excavație pe marile șantiere, s-a înfățișat la Rovinari hotărît să biruie toate greutățile. Cu utilajul greu pe care îl avea, părea în stare să deschidă și să exploateze nu una, ci șapte mine de suprafață.

Dar ce-ar mai face oamenii, dacă n-ar exista întotdeauna cite un „dar”?... S-a întimplat anume că excavatoarele pășitoare călcau prea greu solul argilos; că mane-

varea uriașului braț pentru excavarea sterilului era prea costisitoare; că, de unde nici nu te așteptai, îșșnea cite o vină de apă din vreun bazin artezian nevăzuit; că pe drumurile mocirloase, tractoarele erau pur și simplu în-

Pe banda rulantă, cărbunele face o călătorie lungă, de aproape un kilometru...

ghite de nămol; că elindele (niște excavatoare anume construite pentru asemenea terenuri) își înfingeau tăișurile cupelor într-o marnă afurisită, care nu se lăsa desprinsă...

Poate nicăieri ca aici, imaginația și cutezanța novatoare a inginerilor și tehnicienilor nu a fost supusă la atîtea neîntrerupte examene. Mecanicul șef Galtoi Atila, tînăr și temerar, s-a învîrtit pe lîngă elinde pînă le-a găsit „hiba”: a schimbat unghiul de înclinare al brațului excavatorului, a redus grosimea șpanului de marnă (stratul de steril săpat de cupele elindei), a trecut elindele pe acționare electrică (acționarea termică se arăta a fi mai puțin rezistentă la șocuri); pe urmă, ca o supremă destindere după această biruință, s-a fotografiat zîmbitor lîngă uriașul supus...

S-a început cu autocamioanele

Pe la începutul anului 1956, transportul cărbunelui continua să se facă cu mașinile... Autocamioane de toate tipurile își înghesuiau boturile în spatele celor din față și înaintau în șir neîntrerupt să-și primească încercătura, din cupa excavatoarelor. Apoi, fără nici un popas și gemînd din greu, își purtau prețioasa povară la locurile de descărcare. Dacă se întimpla o singură defecțiune (de motor ori de cauciuc) drumul se bloca. Inginerul șef Gheorghiu Grigore răgușea la telefon cu Bucureștiul; dactilografele băteau adrese peste adrese. O singură chemare se auzea, prin 1956, dinspre Rovinari: „Dați-ne

vagonete! Cu autocamioanele nu putem face față sectorului de exploatare!”

Și după o vreme, li s-au dat vagonete.

De la vagonete, la crațere

Vagonetele erau însă prea mici. Liniile, greu de mutat după pașii uriași ai excavatoarelor. Locomotivele, gata oricînd să deraieze.

„Dați-ne crațere!” — s-a auzit alt strigăt, citeva luni mai tîrziu. Li s-au dat și crațere. Ministerul se arăta cît se poate de binevoitor cu acești descoperitori ai unui nou sistem de exploatare a cărbunelui și cererile lor, făcute în rate, nu puteau fi puse pe seama unei lipse de prevedere sau a unei proaste organizări. De altfel, s-a văzut curînd că nici crațerele nu corespundeau. Ele erau făcute pentru mine de adînc, pentru tuneluri și terenuri drepte. La Rovinari n-au dat randament.

Benzile rulante în primejdie

În 1957, sfatul comuniștilor a hotărît încercarea transportării cărbunelui, de la locul excavat pînă în depozite, pe benzi rulante.

Combinatul chimic din Jilava a întocmit pentru această ciudată mină de suprafață cîteva benzi rulante, de cite 300 metri lungime.

Dar (iarăși, dar!), benzile, prea lungi, patinau din pricina argilei lipicioase. În vreme ce colectivul de conducere dădea din colț în colț pentru a ieși din impas, inginerul Sitaru, șeful raionului producție, a venit cu o inovație: întinderea acestor

Uriașele elinde au intrat în funcțiune...

Grigore Gheorghiu

Atila Galtoi

Emanoil Bocancios

benzi, după principiul contra-greutății...

Răul părea, cel puțin pentru moment, înlăturat. Dar (iarăși dar...), supuse la o tensiune mai mare decât cea normală, benzile acestea, destul de scumpe, începeau să dea semne de degradare timpurie. Alte expertize, alte încercări. Specialiștii Combinatului chimic Jilava, chemați grabnic la Rovinari, au pre-

nizat prin februarie 1958 punerea în fabricație a unor benzi speciale, cu inserții din material plastic. Sîntem doar în pas cu tehnica modernă.

Greutăți la tot pasul

În acești ani de continue căutări, zile de liniștită producție au fost puține la Rovinari. După introducerea transportului pe bandă, mecanicii de sector se arătau nemulțumiți de felul în care se făcea descărcarea materialului excavat. Niște bunchere mici — rezervoare pentru depozitarea materialului aruncat din cupele excavatoarelor — așezau ritmic pe bandă cărbune și steril, în grămezi neuniforme. Și grămezile acestea supuneau benzile la eforturi peste puterile lor.

Tehnicianul Bocancios, într-o ședință de partid anume ținută ca să dea de capăt acestui nou neajuns, și-a luat sarcina să repare răul. Împreună cu inginerii Gheorghe Bitiri și Grigore Popescu, a inițiat construcția unui buncher dozator. Pusă la treabă, această mașină i-a făcut pe oameni să răsufle ușurați: materialul excavat a început să fie repartizat uniform pe bandă.

Dar (...?), iată că și benzile mari le-au dat de lucru specialiștilor, pentru că s-au dovedit a fi foarte greu de instalat după excavatoare! Acest nou neajuns a făcut să apară pe șantier niște micuțe benzi „Pionier“, lungi de numai 20-30 metri, care se răsucesc perpendicular pe banda principală și care sînt — evident — mult mai ușor de mutate după excavatoare...

Savanții în ajutorul exploatării

Adevărata exploatare rațională a cărbunelui nu s-a înfăptuit încă la Rovinari. Aceasta se va realiza, după toate calculele, prin 1960. Pînă atunci Rovinariii trec prin faza experimentală. Cărbune se scoate zilnic, cu excavatoarele, cu elindele, cu tot aparatul complicat de exploatare. Cărbunele pleacă zi și noapte spre Doicești — la termocentrală — ori spre depozitele mari ale căilor ferate. Dar producția realizată este încă de o calitate inferioară. Se fac încercări neconținute pentru îmbunătățirea ei. Pe lângă straturile acestea neobișnuite de cărbune, Institutul de Cercetări Miniere și-a construit un mare laborator. Profesorul universitar Dumitru Hrisanide, ajutat de specialiști și tineri asistenți, caută, cu răbdarea și tenacitatea cercetătorului, mijlocul cel mai sigur și mai ieftin pentru spălarea de steril a cărbunelui mărunț și brichetarea lui.

O instalație semiindustrială, creată de colectivul de ingineri al minei din Rovinari și bazată pe principiul spălării lignitului pentru a-i scădea procentul de cenușă, a și intrat în funcțiune. Se lucrează intens, cu seriozitate și — să nu ne ferim de vorbe mari — cu dramatism. Exploatarea Rovinarilor nu este o joacă de copii. S-au investit aici sute și sute de milioane, au fost trimiși aici cei mai buni specialiști, cele mai moderne mașini.

Prelucrarea aceasta stranie și tăcută a necunoscutului pămînt se desăvîrșește astăzi sub ochii noștri. La capătul unui ciclu extraordinar, cele două forțe, natura și omul, s-au întîlnit. Și, după toate semnele, la Rovinari biruitor este omul.

Ilustrații de N. HILOHI

PATRU ARGUMENTE

1907

de Cezar DRĂGOI

- Mi-e foame, tată!...
- Taci!... Au nu auzi că-n satul nostru pînă și cumpăna fîntînii scheaună a foame?!... Of, bată-l Dumnezeu de arendaș să-l bată!
- Tată, fîgăduiește-mi, tată, că — de-o să crească, odată și odată, cucuruzul, cum cresc pe geam crenguțele de gheață — noi — amîndoi — o să-nvîrtim o mămăligă, într-un ceaun cît nici Zmeul-Zmeilor nu-l poate cuprinde în brață!
- Taci cu tata, măi băiete!... Au nu vezi că nici luna nu e decît un boț de mămăligă-amară — în coșcogeamite ceaunul, ce-acopere o țară?!
- Tată, tată, oare ce șuieră atît de înfricoșător în noaptea sticloasă?!...
- O coasă!

1933

— Plop frumos cu trup subțire, Făt-Frumos cu trup de fum — mama a purces aseară la drum.

Și nu știu cine bate, cu deștele de plumb, în darabana cerului și nu știu de ce sirena despică bolta înghețată cu țipăt de pasăre săgetată!

Oare, mama — bătută de grindini și clătina de vînt — a răzbătut pînă la tata cu bucată de piine neagră, ca o bucată de pămînt?!

— Pe taică-tău nu l-am mai aflat!... Că l-au trimis domnii să caute dreptatea pe tărîmul celălalt și dusu-s-a dus, la scăpăt!

1940

— Mamă, unde ne duce trenul ăsta negru și ne duce și ne tot duce?... Oare unde ne duce?... Mamă, dar dacă — prin nu știu ce bortă de beznă — către celălalt tărîm o s-o apuce?!

— Fiule, ca să despici în două bezna aceasta ticăloasă, ai să crești de pe tărîmul cestălalt — paloș răzbunător și înalt!

— Dar mi-au înțepenit genunchii și mi-e foame și ce sete mi-e, mamă! — Răzbunarea — drept ca o flăcără — te cere și te cheamă!

— Dar, mamă, nu vezi că, la atîta noapte, ne-a rămas doar o palmă de cer, însingerată de sirma ghimpată și atît?! Mi-e foame, mamă, și sete, și urît!

— Dar, fiule, pe fărîma de cer care ne-a rămas, iată meiul de aur, al stelelor boabe de mei!... — Dar trenul negru-al morții s-a oprit într-o gară neagră!... Au nu auzi cum scrișnesc pe roată saboții frinelor, grei?!

— Fiule, fiule, trezește-te, fiule, că or să rămînă spicele cerului nesecerate!... — Mamă, mi-au căzut neputincioase brațele — ca două crengi uscate!

1941

— Străino, cîrjă de lemn nevopsit, cine te-a poftit la casa noastră, cine te-a poftit?! — Apoi m-a poftit taică-tău, cînd de primirea ordinului de chemare a iscălit!...

Ehei, nici nu sunase goarna a mobilizare și nu un stejar, și nu o pădure de stejari, și nu o cîrjă — ci o pădure de cîrji striga: „vrem om!“... Și-n vînt se clătina ameninșătoare!

— Of, cîrjă de lemn nevopsit, cu lacrimile mele te ud și în fața ta ingenunchi!... Fă-te stejar cum ai fost, iar tata, ca altădată, să mă dea ușa pe un genunchi!

AZI

Oare, aceste patru argumente cui li mai îngăduie să-mi pună această întrebare: De ce lupți sub steagul roșu al clasei muncitoare?

MATEMATICA

noastră cea
de toate zilele.

7-3-10	5-4-10
√7	6-4-26
2-7-3	2-1-4-5
122	4-7
5-4-6-7	7-2-1
0-10-5	
7-3-1	4-8
1-1-6	7-0
7-0-1	2-5
2-5-7-8	2-3
1-2-3-4-5-6	

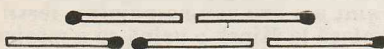
Alăuzit de academicianul profesor Grigore Moisil, am făcut pentru dumneavoastră o incursiune în matematica abstractă. Totul a început cu o demonstrație. Materialul didactic: o cutie de chibrituri. Să presupunem un conductor electric care are o

întrerupere.

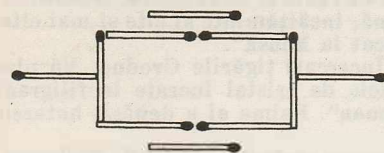
Acesta se aseamănă uimitor cu o judecată care poate fi adevărată sau falsă. Dacă judecata este valabilă, contactul este stabilit și curentul circulează. Dacă judecata este falsă, contactul este întrerupt.

Două asemenea contacte puse în

serie par a fi două judecăți legate prin conjuncția „și”. De pildă, „stau la masă și mânc”. Pentru ca întregul să fie valabil, este necesar ca fiecare judecată în parte să fie corectă.

Așezind contactele în paralel, pentru ca circuitul curentului să fie stabilit, este suficient ca numai unul din

contacte să fie închis. Este frapantă în acest caz similitudinea cu două judecăți, legate prin locuținea conjuncțională „sau”, cel puțin. De pildă, „a ști” sau cel puțin „a crede”.

Ajunși aici, mi-am permis o observație.

— Bine, tovarășe academician, dar asta seamănă a logică.

— Nu seamănă, ci este chiar logică. Logica matematică, o ramură a matematicii moderne. Înțelegi?

— Cred că mi-ar fi mult mai ușor dacă aș putea să-mi dau seama de aplicațiile ei practice...

— Perfect. În cazul acesta, îți propun o plimbare.

— O plimbare?

— Da. Mergem să vedem mai întâi creierul electronic, construit de inginerul Victor Toma.

— Și care este legătura între logica matematică de care ați vorbit și creierul electronic?

— Una foarte intimă, asemănătoare aceleia dintre mamă și copil: creierul electronic este produsul logicii matematice, care și-a unit eforturile, în acest scop, cu o altă ramură a matematicii moderne, teoria algebrică a mecanismelor.

Creierul gigantic, sau creierul în miniatură?

Automobilul s-a oprit în fața laboratoarelor Institutului de fizică atomică al Academiei, de pe șoseaua Măgurele.

— Ai mai văzut creierul nostru electronic? — mă întrebă profesorul la coborîre.

— Da. E gigantic!

— Nici vorbă de gigantism! Cel mai perfecționat creier electronic nu are mai mult de câteva mii de tuburi electronice, în timp ce creierul omenesc are circa 14 miliarde de neuroni. Pe de altă parte, trebuie să iei în considerație și faptul că mașina nu este capabilă să „gîndească” decât în limitele unui program de lucru stabilit de om și că ea nu poate îndeplini nici pe departe complicatele funcțiuni ale creierului. Prin urmare, în ciuda dimensiunilor ei impresionante, mașina rămîne un creier în ...miniatură.

— Și totuși... un creier.

— Ai dreptate. De altfel, vom întîlni aici un grup de studenți care, după ce îl vei cunoaște, îți vor întări această convingere.

În sala creierului electronic se fac prezentările.

Dr. X, dr. Y, dr. Z...

Observ că nu am de-a face cu studenți. Primesc lămurirea.

— Da, doctori în medicină, nu în... matematici — îmi spune tov. acad. Moisil. Au simțit necesitatea matematicilor superioare în profesia lor și, să-ți spun drept, îi înțeleg foarte bine. Sînt și ei veniți aici în vizită, ca și dumneata. De altfel și pe mine mă interesează într-o oarecare măsură anumite chestiuni de anatomie și fiziologie a sistemului nervos. Colaboratorii mei mai tineri însă, și în special excelentul matematician M. Rosenblatt Roth, au făcut o adevărată pasiune pentru neurologie. După cum vezi, matematicienii și neurologii se întîlnesc în preocupări. Trebuie să-ți mai spun că lucrăm într-o strînsă colaborare și cu prof. dr. Emil Repciuc, șeful unei catedre de anatomie de la universitatea din București și...

Va îmbrăca creierul electronic halat alb?

— Și perspectivele practice ale acestei colaborări?

— Vezi dumneata, creierul electronic poate face o sumedenie de lucruri. Trebuie să știi numai cum să-l... întreb. Cum să-i alcătuiesti programul.

Deocamdată îl folosim la tot felul de calcule complexe. Peste puțin, îl vom pune să facă traduceri din, și în limba romînă. În acest scop, alcătuiam împreună cu academicianul Rosetti un program de lucru. Mai știi... poate că în cîțiva ani vom solicita creierului electronic să pună diagnoze medicale... La Kiev se și lucrează în această direcție. Ceea ce nu izbutesc unecori medicii să facă, în cazurile complicate, va

Acad. prof. Gr. Moisil.

putea face matematicianul, cu ajutorul creierului electronic. Se vor introduce fișele cuprinzînd datele clinice, traduse într-un sistem special de cifraj, și mașina va pune diagnosticul, prompt și precis.

Probleme curioase

Părăsim creierul electronic și ne continuăm plimbarea... matematică. Revenim în oraș. Ochii roșii, galbeni și verzi ai stopurilor se amuză pe socoteala noastră. Automobilul abia apucă să înainteze cîteva sute de metri, că sîntem obligați să oprim. Stăm un minut, două, cinci, în sfîrșit pornim. După alte cîteva sute de metri, din nou stop. Alte minute pierdute. Pe mine chestia asta mă calcă pe nervi dar profesorul se arată din ce în ce mai bine dispus.

— Vezi ce se întîmplă dacă oamenii nu cunosc destulă matematică?

— Ce legătură poate să aibă circulația cu matematica?

— Are. Gîndește-te, de pildă, la următoarea problemă: un vehicul, mergînd cu viteză medie de 20 kilometri pe oră, trebuie să parcurgă distanța de la statuia Kogălniceanu, pînă la statuia Rosetti. El are de trecut, prin urmare, trei stopuri principale: Liceul Lazăr, Calea Victoriei și Piața Bălcescu. Ce culori trebuie să arate în același moment aceste stopuri, pentru ca vehiculul să nu aibă nici o oprire în mers?

— Mă scuzați, tovarășe profesor, dar problema asta îmi amintește de o altă

cu care îmi păcăleam prietenii în copilărie...

— Anume?

— Un vapor are 80 de metri de la provă la pupă și 25 metri înălțimea antenei de radio. Ce vîrstă are căpitanul?

— Există o diferență absolută între aceste două probleme. În timp ce vîrsta căpitanului n-o pot afla decît dacă-l întreb pe dînsul, ritmul de succesiune al culorilor la stopuri — pentru ca vehiculele să parcurgă distanțe mari fără oprire iar pietonii să aștepte cît mai puțin — se poate calcula. Mai mult, se poate stabili cu precizie un sistem de comandă al circulației, unic pe Capitală sau, eventual, pe ansambluri de artere — și asta numai cu ajutorul matematicii.

— Pot nota că vă preocupă acest lucru?

— Desigur. Probleme de acest tip sînt numeroase, iar studiul lor duce la concluzii importante. La noi în țară avem destui oameni pregătiți în acest domeniu, care au realizat și, mai cu seamă, sînt pe cale să realizeze cercetări valoroase.

— Spuneți că sînt mai multe probleme de acest tip...

— Intr-adevăr. Povestea cu stopurile este o aplicație practică a unei noi teorii matematice, foarte interesante de altfel, denumită „teoria deservirii în masă”. Această teorie rezolvă probleme cum ar fi stabilirea celui mai bun program de aterizare a avioanelor pe marile aeroporturi, sau calcularea celui mai bun sistem de planificare a consultării bolnavilor în policlinici...

Uzine automate

— Totuși — reluă academicianul Moisil discuția, după ce ne așezarăm în confortabilele fotolii din biroul

Acad. prof. Gr. Moisil a format un cerc de matematicieni care studiază teoria mecanismelor automate. În fotografie: o sedință a cercului, la Casa oamenilor de știință.

Aceasta este

de Petro VASILEVSKI

Ind delegația Republicii Sovietice Socialiste Bielorusie la O.N.U. a pus pentru întâia oară piciorul pe pământul descoperit de Cristofor Columb, niște gazetari, a căror cultură nu depășea romanele criminale ale lui Mike Spillane, exclamară uimiți: „Cum? Există un stat bielorus?”
...Da, domnilor, fie că știți sau nu, fie că vreți sau nu, există pe fața pământului un stat bielorus, o republică sovietică bielorusă înfloritoare, cu un popor harnic și talentat care din timpuri străvechi muncește și luptă vitejește împotriva dușmanilor săi, un popor care s-a trezit la noua sa viață acum patru decenii.

Țara Bielorusă? Poftiți s-o vedeți! E străjuită de apele repezi ale Niprului, Pripietei, Dvinei Apusene și Bugului, de lacurile limpezi ale Braslavei și de undele calde ale majestuosului Neman. Cît vezi cu ochii se întind șesurile mănoase ale colhozurilor cu recolte-minune, codrii seculari în care sălășluiesc zimbrii, lacuri cristaline, bogate în pește; fostele mlaștini ale Polesiei sînt azi 300.000 ha pămînt fertil; dintr-o industrie care avea drept frunță la Minsk o uzină cu o mașină de aburi de ...35 C.P., s-a dezvoltat o puternică industrie socialistă.

La Volkov se înalță coșurile celei mai mari fabrici de ciment a republicii. (Căci e nevoie de ciment, nu glumă, ca să construiești într-un an 480.000 mp de spațiu locuibil și, pe deasupra, atîtea fabrici și uzine noi!) De energia electrică au grijă centralele de la Vasilievici, Smolevici, Moghilev și Grodno, cărora în cîrind li se va adăuga cea de la Berezovo. La Minsk se produc tractoare, automobile, motocicletele, mașini-unelte, aparate de radio și televizoare, ceasornice, aparate de precizie, stoffe fine de lînă, încălțăminte și cite și mai cite. Pe toate, aceeași ștampilă: „Fabricat la Minsk”.

Vreți să fumați o țigară bună? Încercați țigările Grodno. Vă plac cupele, vasele, carafele și păhărelele de cristal lucrate în filigran? Cereți sticlăria fină a fabricii „Neman”. Faima ei a depășit hotarele Bielorusiei.

Dacă vreți să vă faceți o idee despre agricultura R.S.S. Bielorusie, vizitați pavilionul ei de la Expoziția Agricolă Unională de la Moscova. Veți afla acolo și despre cele 500 tone de lapte produse anual de către colhozul „Cervonaia Zmena”, condus de vestitul K. I. Șapliko, Erou al Muncii Socialiste și deputat în Sovietul Suprem al U.R.S.S., și despre minunatele fibre de în obținute de echipa Evei Karacian, și ea Erou al Muncii Socialiste, și despre bogatele recolte de sfeclă prelucrate de fabrica de zahăr din Skidel.

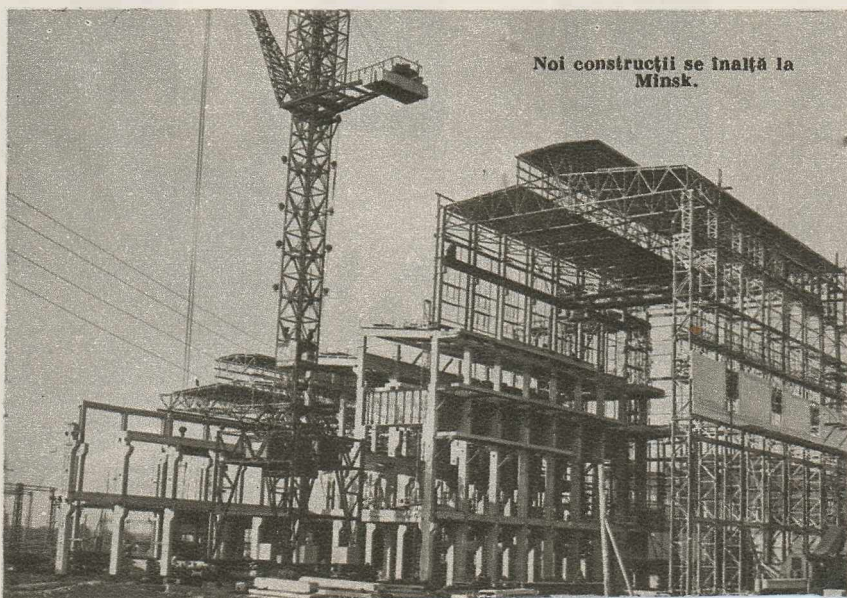
Și dacă e vorba de cultură, cred că nu-i puțin lucru să spui despre o țară — în trecut deținătoarea unui trist record de analfabetism — că are astăzi 11.433 școli cu 1.218.000 elevi, 24 institute de studii superioare cu 111.000 studenți, 40 institute de cercetări științifice, 14.000 ingineri și aproape 30.000 tehnicieni, numai în capitală, 6 teatre, un studio cinematografic care produce anual 10 filme de lung metraj, o pleiadă de talentați scriitori ca: Ivan Șemiakin, Petrus Brovka, Pilip Pestrak, Mihai Linkov, Petro Glebko, A. Kuleșov, Kandraț Krapiva și mulți alții, ale căror opere sînt cunoscute și peste hotarele Uniunii Sovietice.

Așa e viața în Bielorusia: creație fecundă într-un peisaj generos. În timpul liber oamenii vinează în bătrînele păduri din Bielovejje, pescuiesc la lacul Naroci — care pe timp de furtună seamănă cu o mare — sau se odihnesc în fostele palate ale prințului Radziwyl. Într-unul din fostele parcuri princiare, la Stalino, se află o casă pentru bătrînii colhoznici. „Destul ați muncit în viața voastră; munciți acum aruncînd cu zarurile la table. Vă urăm bătrînețe tihnită...” — murmură, parcă, pletoasele coroane ale copacilor de pe malul lacului.

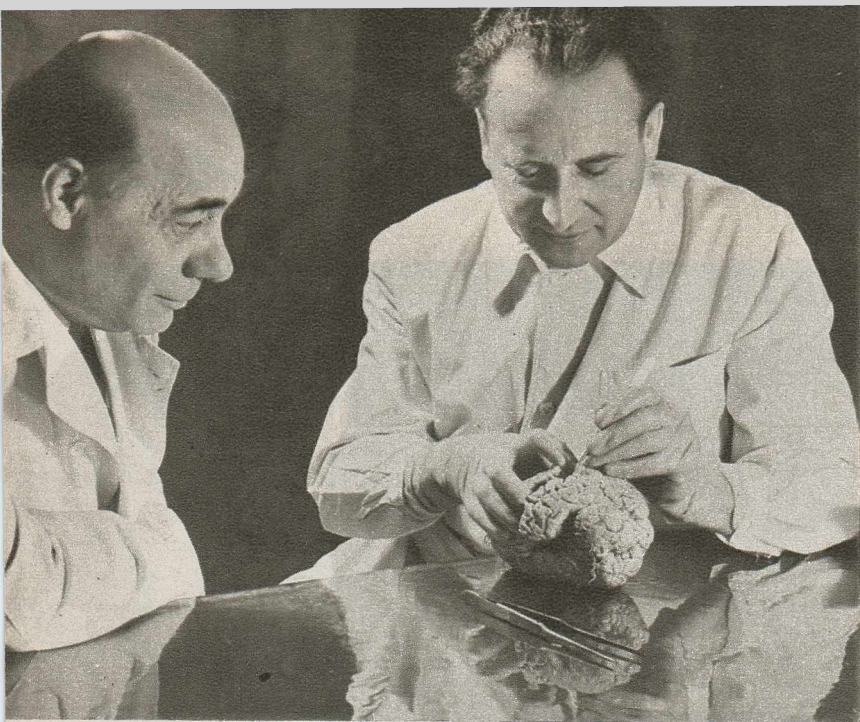
Iată cum arată Bielorusia Sovietică, despre a cărei existență n-aveau habar reporterii americani.

...Poftiți la noi, domnilor, să vedeți Bielorusia cu proprii dv. ochi. Ușile noastre sînt deschise cu ospitalitate tuturor celor ce ne vizitează cu gânduri pașnice.

Minsk. Mai 1958.

Noi construcții se înalță la Minsk.

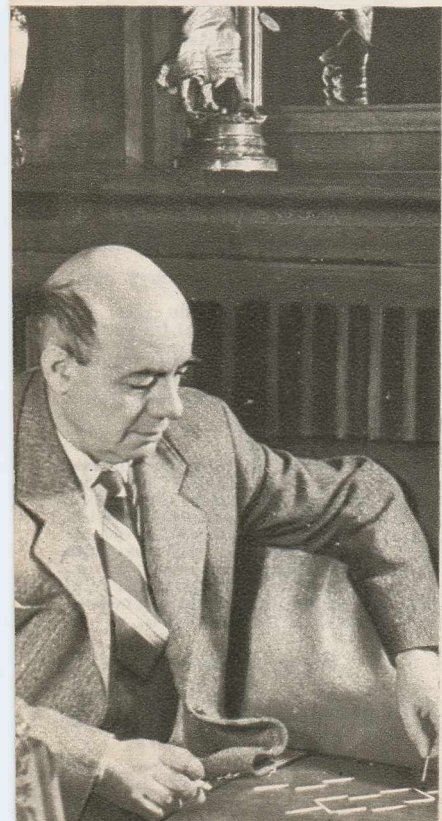

De data aceasta, pe cunoscutul nostru matematician îl preocupă un creier... autentic și nu unul electronic. Iată-l la Facultatea de Medicină, alături de prof. dr. Emil Repciuc (dreapta) studiind un creier omenesc.

Matematica, pe teren... „Și, cum zici, tovarășe milițian? La ce interval de timp se pune stopul?”

După cum se vede, o înaltă teorie de matematică abstractă poate fi exemplificată cu niște banale chibrituri.

d-sale — mi se pare că n-am vorbit încă despre lucrul cel mai important.

— ?
— Nu te speria... L-am păstrat anume „pour la bonne bouche”. E vorba de automatizarea industriei; aceasta înseamnă o revoluție, de aceeași proporții cu trecerea de la producția manufacturieră la cea industrială. Organizînd producția de mare serie pe sistemul benzii rulante, poți înlocui omul de la mașină cu un mecanism automat, dat fiind că operația de executat este mereu aceeași. Automatizarea poate merge atît de departe, încît chiar dirijarea procesului de producție poate fi incredintată, în anumite limite, mașinilor, respectiv unor creieri electronici cu programare specială.

— Bine, dar atunci omului ce-i rămîne de făcut?

— În primul rînd, programarea lucrului mașinilor. Și apoi unde scrie că ziua de muncă trebuie să rămînă mereu la fel de mare? Se va reduce. Al văzut, în U.R.S.S. s-a și făcut începînd... Omul va avea mai mult timp să gîndească, să se bucure de viață... Și acum să-ți dau cîteva date despre un aspect interesant al automatizării. O uzină automată funcționează asemenea unui organism viu. Mă refer, în special, la sistemul nervos. De la periferie — respectiv de la mecanismul activ care execută o anumită operație — pleacă în permanență informații la creierul electronic care trimite mecanismului activ, pe baza acestora, ordine de lucru. Pentru aceasta, matematicienii au studiat limba și au ajuns la concluzia că în vorbire se face o teribilă risipă de cuvînte. Informația propriu-zisă reprezintă abia 20% din cantitatea de vorbire folosită pentru transmiterea ei... De aici s-a născut o nouă ramură a matematicii, teoria informației, care se ocupă de transmiterea informațiilor și de codificarea limbajului, pentru a se elimina balasturile. Este ceva extrem de interesant și care, în acest moment, pasionează pe mai mulți dintre matematicienii noștri.

— Matematica romînească se ocupă așadar de cele mai moderne probleme ale matematicii mondiale...

— Se ocupă e prea puțin spus. Fără a renunța la modestia care stă bine unui om de știință, consider că școala matematică romînească se află în primele rînduri. De altfel, aceasta nu este numai o părere personală. Iată un grafic al cercetărilor matematice în domeniul automatizării, efectuate în lume în ultimul timp. După cum vezi, România se află pe locul 3, cu mult înaintea Angliei, Franței și a altor țări.

★

Mă uit la ceas: nouă fără un sfert.
— Cred că este cazul să vă las...
V-am reținut atîta...
— Eu te-am ținut — răspunde amabil profesorul. Cînd încep cu teoriile...

George MANOLE

Fotografii de Liana GRILL

BIELORUSIA!

Fotografii de M. MINKOVICI

↑ În timpul războiului hitleristii prefăcuseră capitala Bielorusiei într-un morman de ruine. Iată o imagine a Minskului de azi: elegante bulevarde, frumoase blocuri de locuințe.

Tineretea colhozurilor bielorusse...

OPINII

Cind poezia este greșit înțeleasă

E necesar, credem, ca autorul unor consemnări mai tardive despre o carte să țină seama de aprecierile făcute anterior de diferiți recenzenți; aceasta, pentru a se evita unele repetări iscate dintr-o simplă coincidență a unor puncte de vedere sau, dacă e cazul, a se infirma unele afirmații false, eronate. Și, cum rîndurile de față sînt venite după ce o bună parte din critica noastră și-a spus cuvîntul asupra ultimei cărți a lui Marcel Breșlașu, „Dialectica poeziei”, socotim că nu e de loc deplasat a aduce în discuție și unele referințe enunțate înaintea noastră. Oprindu-ne deci la cronica literară semnată de Ion Oarcășu (Tribuna nr. 12, 13 a.c.), o facem nu dintr-o steapă pornire, cu orice chip certăreată, ci pentru a restabili un adevăr care i-a scăpat criticului din vîrfurile condeiului său, prea fugos cîteodată.

Fără a lua în considerație și creația lirică anterioară a lui Marcel Breșlașu, criticul, referindu-se numai la „Dialectica poeziei”, atribuie, în esență, poetului comentat, „o evidentă lipsă de vibrație lirică”. Și spune d-sa: „De aceea poeziile sale de pură fantezie sînt întotdeauna anemice”. Nu știm ce înțelege Ion Oarcășu prin poezii „de pură fantezie” și cum ar fi posibilă o asemenea poezie, în afară de cazul unor extreme exhibiționisme poetice, dar credem că o asemenea lirică ar succomba de anemie sub pana oricărui poet. Mai ales în ceea ce-l privește pe Marcel Breșlașu, care, după cîte am înțeles, e departe de intenția de a ne fi dat în „Dialectica poeziei” o producție lirică, rezultatul numai al unei „pure fantezii”. Ne-o declarăm răspicat chiar poetul, într-o poemă de subtile tilcuri, cînd, printr-o bogată și plină de fantezie asociație de imagini, avertizează pe contemplatorii chipului lunii, răsfrînt în fîntînă: „Un singur lucru aș mai vrea să-ți cer! Să nu uiți luna — luna de pe cer!”.

De altfel „invitația la azi” (e titlul unei poezii din

„Dialectica poeziei”), la realitate, e prezentă în întreg volumul și e unul din postulatele scumpe poetului. Și oare versurile următoare nu sună tocmai ca o dojană la adresa acelor poeți care se mulțumesc numai cu propria lor „pură fantezie”: „Nu știi, poete, ce plictis/ e să trăiești în paradis./ să-adormi în vis./ Să te trezești în vis/ în cer- cu' închis/ și dinainte scris”?

Așa că, a atribui lui Marcel Breșlașu o poezie care nu-i stă în intenție și a-l mai învinui de anemie unei poezii care nu se află în sumarul cărții e, nefindoios, o „pură fantezie” a criticului. Cît privește vibrația lirică, noi am găsit-o acolo unde ea trebuie să fie, însoțind multe pagini din „Dialectica poeziei”. Amintim, în acest sens, „Ur-sitoarele”, o antologică bucată lirică în care umorul, dușoșia și optimismul organic al poetului se îmbină armonios într-un emoționant poem. Dar contestata vibrație lirică se află și în unele fabule, în care „anecdoticele” primează. Astfel, această vibrație se află și în „Cerbul”, din care criticul citează chiar un fragment prin excelență liric; dar, fidel unei vederi preconceptuate asupra poeziei lui Breșlașu, d-sa pune sub semnul întîmplării coexistența suflului liric cu tilcul fabulistic al poemului, interzicîndu-i poetului de a se extinde în alte „zone improprii vocației de fabulist”. Faptul că în „Cerbul” liricul e „convertit” în anecdotic nu ni se pare de loc a fi rezultatul unei infirmități lirice, ci e, mai degrabă, un procedeu țînînd de inteligența artistică a poetului.

Cînd Marcel Breșlașu, după cîteva voltițe lirice, concede în „Cerbul”: „... Dar fabulistul vine să mă chem- e/ să-mi pipăi iar pămîntul sub călcii”, aceasta nu înseamnă o lucidă recunoaștere (așa cum ar dori-o criticul) a unui minus de capacitate emoțională, cît exprimă într-un fel original, nu lipsit de umor, scopul poetului de a mai scrie o fabulă; constatarea noastră e lipsită, fără îndoială, de o spectaculoasă

speculație critică dar credem că e conformă cu intenția poetului.

Firește, „Dialectica poeziei” are și părți vulnerabile și e datorită criticii să nu le escamoteze. Marcel Breșlașu e un virtuos al versului; diversitatea ritmurilor, rimele neașteptate, ingeniozitatea jocurilor de cuvinte au darul să ne ofere dese surprize. Are dreptate Paul Georgescu cînd scrie: „Numai contribuția bătrînului breșlaș la versificația rominească și încă ar merita o mai mare atenție”. Numai că aceste calități de bun meșteșugar se transformă, uneori, în vizibile deficiențe. Și, spre o deplină obiectivitate, sîntem în acest sens de acord cu criticul clujan, cu rezerva, însă, a exagerărilor și a prea multor exemple nejustificate pe care domnia sa le dă și pe această linie. Fără a le discuta prea pe larg, atragem totuși atenția „bătrînului breșlaș” asupra unui joc prea insistențat al cuvintelor și asupra unei frîne pe care va trebui s-o pună vivacității sale verbale care duce — în unele cazuri — la lungimi inutile și la umbrirea clarității ideilor. Astfel, deși cu unele frumuseți fragmentare, poemul „Marsyas și Athena” își dezvăluie prea greu sensul. De asemenea

și în fabula „Măgărușul” se ajunge la tîlc după un ocol cam mare. După cum o prea accentuată abstracționare a versului închide uneori ideea într-o nerecomandabilă armură ermetică, așa cum se întîmplă, de pildă, în „Migrații” („În dublu sens”): „Îți judeci metafora — prinsă pe viu — cînd contrariile-n ea se conjugă/ ... cum îți judecă- ogînda răsfrîntul crochiu/ în simetricul punct de fugă./ S-au dus cele paseri cu foșnet domol/ ca frunze pe aripa vîntului./ Acum pleacă frunzele, stol după stol,/ către tărîmul mai cald al pămîntului”.

Dar, pentru că în cadrul restrîns al prezentării de față nu avem posibilitatea de a discuta, în totalitatea lor, fațetele „Dialecticii poeziei”, ne vom mulțumi a recomanda cartea lectorilor, tocmai pentru modul inteligent în care Marcel Breșlașu reușește a fi pedagog și moralist. Cartea se adresează, aproape în întregime ei, confrăților întru poezie ai autorului; sînt cuprinse în paginile ei o seamă de precepte poetice, exprimate prin variate mijloace: lirism, ironie, umor. Convertite în proză, învățămintele și îndemnurile sînt multiple: trăirea stihurilor în miezul vieții, cadu-

citarea turnului de fildeș, confundarea — pînă la dăruire — a poetului cu interesele și lupta poporului, visul să-și tragă seva din realitatea patriei, din „Acum, Aici și Acasă”, antenele creatorului să fie permanente întinse pentru sezișarea noului, la elaborarea expresiei trebuie „migală, cumpăt și măsură”, șlefuirea cuvîntului, meșteșugul nu sînt scopuri în sine etc.

Privită însă numai din acest unghi de vedere, cartea își pierde din complexitatea mesajului ei; prevenind această apreciere unilaterală a volumului său de poezii, poetul își exprimă temerea în „Prefața la tabla de materii”: „Astăzi marea-mi încercare: / omul, omul Oarecare / să chitească / dintre gînduri, / să citească / printre rînduri, / el — și nu numai poezii!”

Cititorul („omul, omul Oarecare”) va găsi în „Dialectica poeziei” răspunsuri și îndemnuri pentru înfrumusețarea vieții, a relațiilor lui cu tovarășii săi de muncă, pentru lepădarea unor tare aparținînd stihiei mic-burghize, nepotrivite cu traiul nou pe care-l făurim. De aici și semnificația mai largă, moralist-umană, a „Dialecticii poeziei”.

Trăian STOICA

INACTUALITATE

De cîțiva ani încoace spectatorii bucureșteni s-au obișnuit să primească, la începutul verii, oaspeții din teatrele țării. Decade ale dramaturgiei originale, concursuri ale tîneretului sau alte forme de manifestare a artei teatrale au prilejuit, an de an, constatarea activității bogate a teatrelor patriei noastre.

Vara aceasta, deși nu s-a organizat vreo asemenea întrunire oficială, au sosit ori și-au anunțat sosirea la București, printre altele, toate cele trei teatre naționale din țară — din Iași, Cluj și Craiova — teatre fruntașe, venite aci ca să înfățișeze publicului Capitalei o imagine a activității artistice a unei stațiuni.

Primul contact cu repertoriul amintitelor teatre l-am luat privind afișele apărute pe zidurile bucureștene. Și, pentru că ne-a izbit un fapt, n-am mai așteptat spectacolele. Căci afișele ne-au adus la cunoștință ce fel de spectacole prezintă publicului bucureștean cele trei teatre naționale. Sînt paisprezece spectacole (Iași și Cluj cîte cinci, Craiova, patru) care cuprind: șase piese clasice ale dramaturgiei universale, de la Euripide la Sheridan, trecînd prin Shakespeare, Schiller și Goldoni; două piese clasice românești, ambele drame istorice („Despot-Vodă” și „Viforul”); cîte o piesă de Bertolt Brecht și G. B. Shaw, deci din dramaturgia contemporană occidentală; două lucrări din tezaurul dramaturgiei clasice sovietice: „Urașanul” și „Tragedia opti-

mistă” și... Și nici o piesă actuală rominească (cu excepția Teatrului Național din Craiova care, și el însă, a introdus în repertoriu, în ultimul moment și oarecum „strict confidential”, „Colivia cu sticleți”). Fiindcă, bineînțeles, nu poate fi luată dramatizarea lui „Ivan Turbincă” de către Sandu Teleajen, drept o lucrare reprezentativă a dramaturgiei zilelor noastre.

Așadar, trei teatre naționale — cu excepția citată — și nici o piesă care să exprime realitățile noastre, lupta poporului nostru pentru socialism! Trei teatre naționale din R.P.R. și nici o piesă care să înfățișeze spectatorilor problemele cotidiene, nici de la noi, nici din întregul lagăr socialist (căci „Urașanul” și „Tragedia optimistă” sînt, după cum se știe, piese care ogîndesc anii furtunoși ai Marii Revoluții; dar de la Marea Revoluție au trecut patru decenii. Iar de cînd trăim și înfăptuim socialismul în Republica Populară Romînă, peste un deceniu!).

Cele paisprezece piese pe care le-au ales cele trei Naționale pentru a le reprezenta la București — recolta stațiilor lor — ne expediază cu predilecție în trecut, cu osebire în veacurile al XVI-lea și al XVII-lea, epoca creațiilor shakespeariene, dar și a domniilor lui Despot Eraclidul, Ștefan IV cel Tîrnă, Maria Stuart și Gustav-Adolf, paladin al războiului de 30 de ani, din a cărui cauză își pierde copilul Anna Fierling, eroina piesei lui Brecht. (Cum o întreagă jumătate din duzina de piese pe care le

aduc cele trei teatre se petrec în această perioadă, putem crede că vara aceasta s-a inițiat o întrunire a teatrelor, pe tema istorică a secolelor amintite...)

Deși e aproape inutil — căci nimeni nu ne va suspecța de lipsă de stimă pentru marea operă shakespeariană sau pentru vijeliul avînt schilerian — subliniem că ne bucură și prezența, după aproape 20 de ani, a lui „Hamlet” pe afișele Capitalei, și primul pas, făcut de Naționalul ieșean, în cunoașterea dramaturgiei brechtiene, și salira lui Shaw, și reluarea — în noi viziuni regizorale, despre care se discută aprins — a dramelor lui Alecsandri și Delavrancea. Dar ne-ar fi bucurat ca toate aceste spectacole să însotească (și nu să fie însoțite) realizările artistice ale celor trei Naționale, pe textele dramaturgilor actualității din patria noastră, ca și pe textele unor dramaturgi sovietici ca Stein, Leonov și Korneicuk, care scriu despre omul zilelor noastre, făuritor al societății noi.

N. RADOMIR

P. S. Cineva, uitîndu-se peste umăr în timp ce scriu, îmi amintesc că poate teatrele naționale din regiuni au ținut seama de orientarea, în problemele repertoriului, a fratelui lor mai mare, Naționalul bucureștean. Și dacă stăm și ne gîndim la premierele ultimei stațiuni, parcă e cam așa... Numai că la Naționalul din București ceva s-a schimbat, de curînd, ceva...

Prin București, PE URMELE LUI EMINESCU...

Cu vreo 13-14 ani în urmă, bucureștenii puteau vedea cum tirnăcoapele plătite de o așa-zisă „societate anonimă” dărimau, pe strada Biserica Enei, o casă bătrânească ce-și ascundea ridurile pereților în spatele unui covor de iederă întins pînă la acoperiș.

Cunoscătorii istoriei Capitalei noastre au simțit atunci o strîngere de inimă. Dispărea ultima casă, din multele în care locuise Mihail Eminescu în popasurile lui, fără bucurii și cu sfîrșit atît de tragic, prin Bucureștii veacului trecut.

Poetul apare pentru prima dată în Capitala țării prin anul 1867, ca sufler și copist de manuscrise în trupa lui Iorgu Caragiale. Avea 17 ani și era „un băiat de o frumusețe rară”, cum avea să scrie despre el marele Ion Luca, dar și sărac, atît de sărac încît îi înduioșau de actorii lui Iorgu Caragiale, care nici ei nu se puteau fâli cu prea multă bogăție.

Serile stă în cușca scenei, ziua copiaza pe nerăsuflute zeci și zeci de texte. În primăvara anului următor, ajunge la Teatrul Național, unde jucau cei mai mulți actori din trupa lui Păscaly. O cunoaște aci pe Eufrosina Popescu și, îndrăgostit de ea, scrie poeziile *Veneră și Madonă*, *Amorul unei marmure* și *La o artistă*.

Eminescu locuie în vremea aceea în casa lui Păscaly, în apropierea hotelului „Hugues”, adică aproximativ pe strada numită azi A. Briand. Era o casă veche, cu un gang întunecos, la al cărui capăt se afla camera poetului. „*Odaia lui Eminescu — scrie fabulistul Ștefan Cacovianu — numai cu o fereastră, era în lățime cam de 4 pași, iar în lungime cam de 5 pași... Intrînd pe ușă, de-a stînga în colțul odăii era un cuptoraș făcut din cărămizi. De două palme de la cuptoraș, de-a lungul părelui din stînga, o canapea mică, care servea de pat; în el dormea, cu picioarele la foc, fără alt așternut. Canapeaua fusese odinioară roșie, dar acum era de tot decolorată. Înaintea canapelei era o masă mică de brad, iar lîngă masă, de cealaltă parte, era un scaun de brad, nevăpsit, ca și masa. Acesta era tot mobilierul din odaie. Cărțile și le ținea întinse pe jos, de la fereastră pînă la masă, pe podiment. În odaie nu se ștergea, nu se mătura, pe sus și prin unghiuri se țesuse păienjenis*”.

Această icoană a mizeriei, acest tablou deprimant îl va însoți pe poet în tot locul în București, fiindcă niciodată salariul mizer de gazetar nu-i va permite să se gîndească la vreun confort cît de mic.

Dar să urmărim cursul faptelor.

În 1877, la insistențele lui Slavici, vine din nou la București, ca redactor al ziarului „Timpu”, care-și avea sediul în palatul Dacia, pe podul Mogoșoaiei colț cu strada Lipsani. Din acest imobil, mai există azi o parte, aceea din curte. Etajul era ocupat de birourile redacției. Și de data aceasta Eminescu sosește, cum îi scrie lui Slavici, cu „bagaje: cărți, manuscrise, ciubote vechi, lăzi cu șoareci și molii, populate la încheieturi cu deosebite naționalități de ploșnițe”.

Slavici îi găsește o locuință în strada Speranței, aproape de întretăierea cu strada Italiană, casă de mult dispărută, care era „în mijlocul unei curți pline de verdeață și avea un frumos cerdac așezat pe stîlpi ciopliti, făcută parcă anume pentru dînsul”. Proprietăreașă era baba Safta muscălăgioaica, căreia Eminescu îi plătea o chirie de 45 lei noi lunar. Și aci, peisajul camerei este același: masa de brad, lada, manuscrisele și cărțile întinse pe jos. Ușa, cu precauție incuiată cînd pleca de acasă.

Cineva, care-l vizitase odată acolo, îl descrie astfel: „*purta un halat vechi peste cămașa de noapte; iar în picioarele goale, niște pantofi de pîslă, tot așa de vechi. Figura-i plutea într-un nor de fum, de d-abia i-o puteai distinge, cu toate că ferestrele dinspre curte erau deschise*”.

Dar, fie că chiria i se păru prea mare (o plătea totuși cu regularitate), fie că nu se împăca cu baba Safta, după scurt timp se mută în curtea mănăstirii Caimata, pe

strada azi cu același nume, într-o chilie, mai mult o dărimătură.

Sîntem în epoca în care o cunoaște pe Mite Kremnitz, căreia îi preda lecții de limba romînă și pentru care a nutrit platonice sentimente de dragoste, pînă în acea zi în care, simțindu-se umilit de faptul că ea îi oferise 200 lei pentru lecții, poetul rupe banii și izgonește din sufletul său imaginea ei. Înaintea de această întîmplare, ea îl convinsese pe Maiorescu și acesta, în lipsa poetului, îi mută mizeriile lucruri într-o cameră din locuința sa, de pe strada Mercur 1 (astăzi, str. Pictor Verona). Contrariat, Eminescu acceptă situația, dar numai după două săptămîni fugе de acolo pe neaunțate, neputînd suporta atmosfera aristocratică din casa criticului. Se mută în strada Biserica Enei nr. 1, într-o cameră nu prea diferită de aceea din str. Speranței. Și aci tronau citeva bătrîne curioase, bănuitoare; ele nu se împăcau cu ciudatul chiriaș care noaptea nu prea dormea iar ziua nu le permitea pentru nimic în lume să pătrundă în camera lui. În scurtă vreme, se mută și de aci, probabil în str. Segmentului nr. 9, la un oarecare Ștefan Chirișescu, unde nu rămîne decît o jumătate de an, cînd Slavici se hotărăște să împartă cu poetul acoperișul locuinței sale de pe Podul Mogoșoaiei, imediat lîngă Biserica Albă, iar de aci în piața Amzei, într-o casă cu etaj, lîngă o brutărie.

Sîntem în anul 1881.

Slavici ne relatează că aci ar fi scris Eminescu *Scrisorile*, *Luceafărul* și *Mai am un singur dor*, în acele nopți cînd „*citea cu glas tare ceea ce îi plăcea, mai ales poeziile, și făcea multă gălăgie cînd scria, se plimba, declama, bătea cu pumnul în masă, era oarecum în harță cu toată lumea, la care se adresa*”. Cu toate acestea, tot Slavici ne spune că era „om de o rară disciplină intelectuală, el ținea să fie disciplinat și, în practica vieții lui, se ferea de excese”.

În zilele de răgaz, însoțit de Slavici și de alți prieteni, poetul vizitează împrejurimile Bucureștiului, mănăstirile Cernica, Snagov, Tigănești, dar în special parcul și castelul Oteteleșanu de la Măgurele, pe care-l îndrăgește. Adesea rămîne pînă noaptea tîrziu acolo, și-n lumina lunii admiră lacul și castelul. Poate aci i-au răsunit în suflet pentru prima oară acordurile:

*Stă castelul singuratic, oglîndindu-se în lacuri,
Iar în fundul apei clare doarme umbra lui
de veacuri;*

*Se înalță în tăcere dintre rariștea de brazii,
Dînd alîta întunerie
rotitorului talaz.*

Altă dată își petrece serile în birtul „La idee” din strada Știrbei Vodă, unde-l vede N. Petrașcu: „... cum sta el la masă, părea absent, se gîndea aiurea. Din vreme în vreme aprindea o țigară... Lăutarii cîntau un cîntec bătrînesc, pe care el îl asculta cu multă băgare de seamă”.

Dar semnele necruțătoarei boli se înmulțesc. În ziua de 10 iulie 1883, în zori, întunericul coboară pentru prima oară pe lumina geniului. Slovele misivei trimise de soția lui Slavici lui Maiorescu: „*Domnu' Eminescu a inne-*

bunit. Vă rog faceți ceva să mă scap de el, că e foarte rău” pătrundea un fulger de durere în inimile amicilor. Poetul se apropie de sfîrșitul peregrinărilor din casă în casă. Spitalul „Caritas” al doctorului Șuțu, din strada Plantelor, îl redă pentru un timp vieții. Cinci ani lipsește din București. La 1888 însă revine cu Veronica Micu și se mută în Piața Teatrului Național, într-o chilioară la etajul III, mîncîncă și scrie prin birturi, la „Duro” pe Academiei, la „Șerbănescu” în pasajul Kiriazi. Citeodată intră la „Hugues”, unde, în primele zile ale anului 1889, îl întîlnește pe Petrașcu. „*Intră zîmbind — scrie acesta — se așeză la masă... ceru o cafea cu rom și, fără nici o legătură aparentă de idei, începu să istorisească un prim sentiment al lui pentru o cîntăreață vieneză „cu părul galben ca de aur și cu glasul ca clopotul” zicea dînsul. Își aminti de aria germană ce ea cînta pe atunci pe scenă și porni să cînte din ce în ce mai tare. Se opri, ieși afară, unde-i veni rău, apoi plecă, uitîndu-și servieta. Se întoarse trist și posomorît, luă servieta și zise „uitasem țirțașii”. Imi strînse mina din nou, privi ceasca cu cafea din care băuse, clătînd din cap și porni*”.

Scurt timp după aceasta intervine tragica întîmplare de la baia „Mitrzaszewski”, după care e internat din nou la spitalul din strada Plantelor. Ultima sa locuință, tristă, tragică.

În dimineața de 15 iunie 1889, pe un pahar cu lapte, vorbește cu dr. Șuțu, apoi se culcă, iar în somn trece vămile văzduhului.

Iar în ziua de 17 iunie 1889, pe o zi cu ploaie mărunță, în ultima lui călătorie prin București, străbate Calea Victoriei — Calea Rahovei — cîmpia Filaretului — Bellu...

Cum intri în cimitir, pe prima alee din dreapta, se află mormîntul său, cu monumentul de piatră. Sub el, locuința ultimă, eternă: „*Mihail Eminescu, 15 ianuarie 1850 — 15 iunie 1889*” și mai jos, versurile:

*Reverse dulci scintei
Atotștiutoarea,
Deasupra-mi crengi de tei
Să-și scuture floarea.
Nemaifiînd pribeag
De-acum înainte
Aduceri amînte
M-or troeni cu drag.*

S-a stins aci, în mijlocul acestei capitale ai cărei diriguitori de pe vremuri nu au găsit timp să-i ridice un monument. Acum, însă, poporul — pe care Eminescu l-a iubit atîta, poporul care a zdrobit „*orinduiala cea crudă și nedreaptă*” — pregătește monumentul demn de genialitatea autorului „*Luceafărului*”. Și nu peste mult, imaginea lui, săpată în piatră, pentru eternitate, va străjui în Bucureștii vremurilor noi.

L. VOITA

Statuia lui M. Eminescu, în viziunea lui C. Baraschi, va împodobi în curînd una din plețele Capitalei. →

CĂLĂTORULUI ÎI SADE BINE CU DRUMUL

Te-am auzit deunăzi cum te lamentai între prieteni, cerșind compătimirea lor pentru plictiselile ce-ți cășunează deplasările pe teren.

— M-am săturat! Măine plec iar la Brăila. Știi ce mă așteaptă: iar ciorbă pescărească, saramură de obleți, o plimbare cu barca la Ghecet sau cu tramvaiul la Lacul Sărat... Le cunosc; pentru alții ar fi plăcut — pe mine, însă, nu mă mai ispitesc.

Ascultându-te, mi-am adus aminte de peregrinările unui amic, nevoit ca și dumneata să bată țara în lung și lat „în interes de serviciu“. El nu se plictisește niciodată la drum. Adevărat este că, de când e lumea și pământul, călătorului îi stă bine cu drumul. Dar sînt călători... și voiajori. Călător adevărat nu-i decît acela care nu se întoarce niciodată de la drum cu mîna goală. Să nu vorbim de drumeții fără sensibilitate pentru ceea ce este atrăgător în drumeție: peisaj, culoare locală, specific geologic, profil social-economic, rezonanțe istorice și cîte încă altele. De la un astfel de călător nu e nimic de așteptat. În felul lui cunoaște și el particularitățile locale: cînd se-ntoarce de la Buzău, aduce prune afumate, de la Văleni vine cu țuică, la Brăila caută telemea, la Timișoara lenjerie, iar de la Constanța va aduce ca trofeu cel puțin o cutie cu rahat...

Știi că nu faci parte din categoria acestor drumeți. Dar nici nu te pot asemui amicului meu, care în felul lui e un original. Cînd se întoarce de la drum, nu aduce nici prune afumate, nici numuliți din munții Vrancei, nici fotografii de artă. Are caiete cu „note

Note de itinerar turistic pentru cei ce se deplasează pe teren

de drum“; pleacă cu foile albe și le aduce pline de însemnări — manie cu totul nevinovată, dacă îți seamă că nu aspiră la notorietatea tiparului.

Amicul meu a fost la Brăila de zece ori, cel puțin. Ca și dumneata. Și de bună seamă că nevoile slujbei îl vor mai duce în orașul cu salcîmi. Te încredințez că nu se va plictisi niciodată. Ciorba de pește și saramura de obleți îi plac și lui. Dar în timp ce dumneata te temi de monotonia unei plimbări repetate pe Dunăre, el n-are asemenea spaime. Cînd pleacă la drum, așa cum are grijă să-și pună în ordine paperaseria oficială, tot astfel își aranjează, ca să zic așa, programul pentru timpul liber, hotărît să-l întrebuințeze cît mai bine. Îi place peisajul exotic din balta Brăilei, dar cînd plutește cu barca prin locurile acestea, e atent și la ecourile istoriei. Și, dacă nu mă crezi, hai să frunzărîm împreună prin caietele lui de drum. Să ne oprim chiar la impresiile cu care s-a întors prima dată de la Brăila:

„Am trecut cu barca la Ghecet. E o călătorie scurtă, dar plină de poezie. La un cot al Dunării vechi, am văzut scheletul unui submarin scufundat în timpul primului război mondial. Nu prea departe de aici este locul unde bateriile rusești au scufundat în 1877 cuirasatul turc *Lufti Gelil*. Mi s-a spus că, în anumite perioade, cînd scad apele, epava

barabaftei își arată colțurile. Va trebui să mai încerc cîndva“.

Într-alt caiet de drum: „Am vizitat o casă turcească veche de cel puțin 200 de ani, cu pridvor și streășină lată, pe dinăuntru cu plafoane din lemn șindrilat — o arhitectonică specifică pînă în veacul trecut țărilor orientale. Casa e complet modernizată în interior, cu *tout-à-l'égout* și baie de faianță. Aici a fost reședința pașalei care guverna raiaua Brăilei acum 150 de ani. Așezat pe acest pridvor, sorbind cafea din filigean și mestecînd muștiucul narghilelei, pașa pîdea cu ochi de vultur apariția pe Dunăre a corăbiilor ce veneau goale de la Țarigrad, ca să încarce grîne la schela Brăilei. În oraș nu mai sînt decît trei asemenea case. La prima ocazie mă voi duce să le văd. Mă atrag ca niște autentice monumente istorice“.

Altă însemnare: „Casa în care a locuit Panait Istrati după întoarcerea lui din

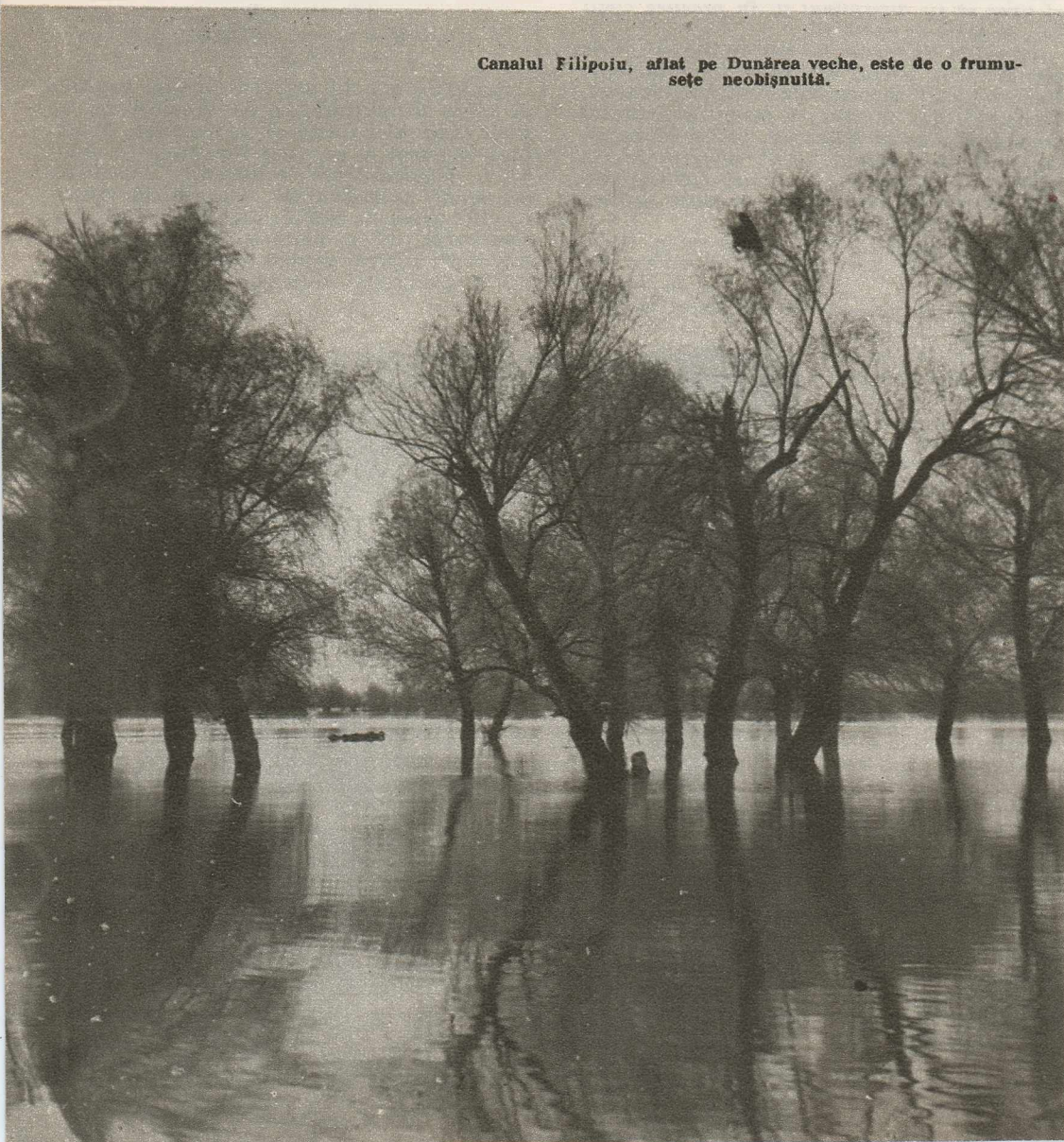
La Brăila, pe strada Mihai Bravu 385 se află casa în care a locuit Panait Istrati.

Franța este pitită în fundul unei curți de mahala îndepărtată. E atît de scundă, că ajungi cu mîna la streășină. Fusese înainte un bordei și aparținuse frizerului Constantinescu, prieten din tinerețe cu Istrati. Găz-

Această fotografie, făcută la Nisa în 1921, se poate vedea în albumul aflat în casa din str. Mihai Bravu.

Canalul Filipoiu, aflat pe Dunărea veche, este de o frumusețe neobișnuită.

duindu-l pe Istrati, frizerul a împărțit casa cu el; una din cămăruțe a devenit cabinetul de lucru al autorului Kirei, acolo a plăsmuit acesta citeva din romanele lui devenite celebre. Între altele a scris aici *Casa Thüringer*, reimprespătându-și documentația chiar în oraș. Despre acest lucru mi-a vorbit un localnic care l-a condus pe scriitor să identifice locurile primelor sale ucenicii. Tot de la acest localnic am aflat că Istrati a cheltuit mulți bani, ca să facă din bordeiul frizerului Constantinescu o căsuță modernă, cu tot confortul necesar. Acum însă, dacă n-ai ști dinainte că aici a locuit Panait Istrati, ai trece prin fața ei fără nici un interes“.

Și încă una: „Am coborît în port. În peretele colnicului care străjuiește grădina publică, am văzut gura unui tunel istoric. Este intrarea în șanțul de comunicație care străbate vechea raia a Brăilei. În 1828, când armata rusă, sub comanda marelui duce Mihai, a început asediul raialei Brăila, aceste subterane au fost folosite de turci ca rețele secrete de aprovizionare. Pe aici se strecurau care cu grâu și turme de berbeci, tirându-se ore întregi pînă ajungeau în inima cetății. Cartierul vechii cetăți se mai vede încă și azi, cu multe urme ale trecutului“.

Urmează un *post scriptum*: „De văzut data viitoare urmele podului construit de Traian pentru necesitățile războiului cu scitii și

Supraviețuind anilor, se mai găsesc vechi case, ca aceasta în fotografie, care datează încă din timpul raialei turcești.

În albumul pe care îl păstrează vechii prieteni al regretatului scriitor se întilnește și această imagine care îl înfățișează pe Panait Istrati la mormîntul mamei sale.

La această măsuță, cu ani în urmă, regretatul Panait Istrati a scris „Casa Thüringer“.

Scrisoare din Paris

MOARA CARE MACINA OAMENI

de D. ANGHEL

Fotomontajul mi se pare o artă indicată pentru a da cea mai fidelă imagine a Parisului: totul fragmentar, totul trecător — glorie ca și oprobriu, totul amestecat ca într-o prăbușire. Progresul devine — o clipă — modă; dar numai o clipă, pentru ca, de îndată, în cea următoare, să apară desuet ca o crinolină. În Paris simți pulsul secolului al XX-lea: viteza, efemerul în ritm de 100 pe oră; „grandeur et décadence“ de tobogan într-o cadență pe care o poate da numai un aparat cinematografic de-reglat.

Și totuși e, undeva, în viața culturală și artistică, un enorm, straniu și inexplicabil paraox. Omul „modern“ de-aici nu mai are timp de citit, de ascultat, de văzut. Nici nu vrea să aibă. A pierdut obișnuința. Nu mai are timp decât pentru a-și da seama că nu mai are timp pentru nimic și trebuie să alerge cu viteze industriale și forțe motrice, ca să nu fie ajuns din urmă de o fantomă.

Și totuși apar ziare în cite 30 de pagini pe care nimeni nu le citește, fiindcă numai pentru lectură titlurilor îți trebuie trei ceasuri; apar zeci de reviste, funcționează numeroase teatre, cinematografe, muzee.

Dar cine și cînd are timp să vadă totul? Cine și cînd citește? Manifestările oamenilor, întrerupte, grăbite, sînt multiple. Fiecare ocupație tipic umană își are oamenii ei, profesioniștii ei fideli, ca să o perpetueze, să o ducă mai departe, să o treacă altora, celor care vin, ca într-o ștafetă. Unul aleargă, trece un sul literar altuia, și cade. Celălalt ține cursa pînă cade la rîndul său. Françoise Sagan a pornit cu 120 pe oră, a trecut ștafeta, a căzut. Brigitte Bardot la fel; Bernard Buffet idem, ca și juna Drouhet anul trecut, ca și atîtea mii de alte stele căzătoare. La Paris, cerul e plin de perseide...

Și nu numai de perseide, ci și de o puzderie de stele care mor înainte ca să răsară. Legea gravă și neiertătoare a concurenței, legea de fier a egoismului, a luptei pentru viață înăbușe, distruge, stinge, prăbușește, nu lasă să se înalțe. Lupta pentru viață nu este în Paris o teorie, o expresie. E concretă, ca un meci de catch,

ca o luptă fără nici o regulă, în care adversarul e în drept să-ți scoată ochii, să-ți rupă degetele, să-ți manince urechile. Care pe care!

Poate că aici oamenii fug atât de repede, cu orice mijloace de locomotie, cu iluzia că în felul acesta scapă de această lege, că nu-i va ajunge din urmă, că pot să uite de ea.

Și atunci, loviturile, în milioane de exemplare, sînt repezi: nu poți decît să reproduci o mîna care lovește, un revolver care fumează, un trup care cade, un rinjet.

Aici, de pildă, a fost un magazin de lux. Ieri ai admirat în vitrină un pardesiu cu tăietură englezească sau un pantof italian. Azi: lichidare generală — 50 la sută reducere. Mfine un paravan de scinduri: șantier. Poimfine, ca din senin, un strălucitor magazin de discuri. Prin ușa deschisă se aude un jaz, o cîntăreață, o simfonie de Beethoven. Moară! „Le roi est mort, vive le roi“ își are o explicație generală de cînd nu mai sînt regi care să verifice dictonul. Zicala s-a democratizat. O poartă pe un blazon decăzut și cei din urmă comercianți cu „butică“.

Și, totuși, alt paradox: sînt glorii, chiar gloriile care rezistă, ba chiar care revin. Mi se pare că și în astronomie sînt stele care un timp nu se văd și deodată iarăși apar. Aici, de pildă: Maurice Chevalier, Edith Piaf, Sârge Lifar.

Dar vedeta artelor nu-i azi, la Paris, nici arta dramatică, nici cea muzicală, nici chiar cea specific franceză, a șansonetelor, ci pictura. Montparnasse-ul e un Parnas adevărat al pictorilor. Pe colinele lui, la propriu și la figurat, evoluează mii de pictori. Dar cum?

Allain Jouffray arată în revista „Arts“ că a vrut să facă o anchetă printre tinerii pictori parizieni și s-a adresat unui număr de 28 de directori de galerii, ca să-i dea citeva nume. Răspunsul stereotip a fost: „Nu cunoaștem nici un tînar pictor. Nu-l expunem“. Negustorii de tablouri îi tratează ca pe niște cerșetori.

Epoca boemei și-a trăit traiul. Ca să capete o cameră de bonă la etajul șapte, junele pictor trebuie să plătească un milion de franci francezi flodormă. Azi nu se mai poate nici muri de tuberculoză, dacă n-ai bani.

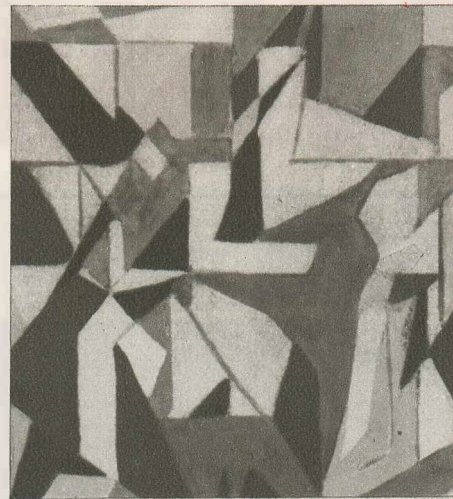
Cel mai talentați dintre pictori nu devin celebri pe cont propriu, ci pe contul unui speculant de tablouri — membru al unei clici internaționale, care face naveta de la Paris la New York și înapoi — pentru care tabloul cotează la bursă ca o acțiune oarecare.

Filmul „Montparnasse '19“, care rulează acum cu mare succes și în care este evident romanțată viața pictorului Modigliani, prezintă cu brio aceste plîșnute ale pictorilor de la Paris, pe care nici un DDT nu le-a stîrpit încă.

Tinărul pictor care a scăpat de această pacoste concretă, materială, vie, cu chip de om, e pîndit de alta, subtilă, ireală, inseizabilă, care se cheamă: gustul zilei sau moda.

Cine nu i se supune moare. În expoziții, în galeriile de tablouri, mișună negustorii ca într-un iarmaroc. Dar acasă, în atelierule cu dușumelele desfundate, fără lumină electrică în Parisul neonului, tablourile, îngămădite, rezeneniate de pereți, poartă poate sămînța unui triumf nou în plastică lumii.

Dar ce eroism și cite jertfe cere asta?!

Ultimul răcnet al decadentismului parizian: „pictura“ Tînerete și foc de Jacques Villon.

urmele podului ridicat de împăratul Constantin, cu vreo 300 de ani mai tîrziu, în vestita lui campanie contra goților“.

★

...Așadar, va trebui să fii de acord cu mine și cu prietenul meu, că sînt destule motive să nu te plictisești la Brăila și să n-o judeci numai sub raportul artei culinare a bucătarilor din restaurantele locale. Iar

ceea ce e valabil la Brăila se aplică pretutindeni.

Mă opresc aici. Bănuiesc că ai înțeles bine ceea ce am vrut să-ți demonstrez; iar dacă nu, sînt dispus să reiau agenda amicului meu, care a vizitat nu numai Brăila. Ai putea să-ți întocmești, după exemplul lui, cel mai ispititor program turistic pentru deplasările tale profesionale...

S. PĂSTORESCU

Panait Istrati într-o vizită la Brăila, alături de oțtiva prieten, printre care îl distingem pe Topîrceanu și pe Mihail Sadoveanu.

— Nu mai vine o dată „ăsta!... (Cel așteptat e, desigur, tramvaiul & și nu nota &...) Ei, și pentru că tot nu vine tramvaiul, poate mai „prindem“ ceva la pedagogie...

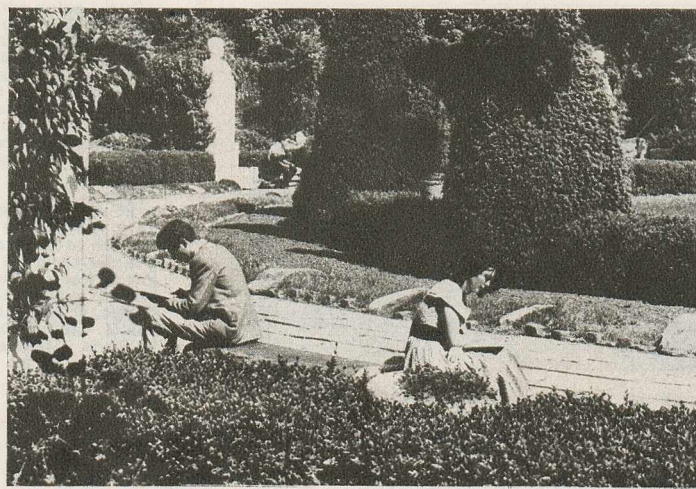
CINE ÎNVĂȚĂ ... ȘTI

„Mode femel“... Și studentele tot femei sînt... Da, dar acum sînt în examene... ←

Problema de matematici superioare (și sentimentale): fiind seama că examenul va avea loc peste o oră și 45 de minute, să se calculeze cu cât se va reduce spațiul de pe bancă dintre cei doi, peste patru ore și 45 de minute. →

Nu-i întrebați ce au mâncat la cantină, că tot n-o să știe... Sau, în cel mai bun caz, o să vă spună că au mâncat... cursul... ↓

FOTOREPORTAJ MAI MULT SAU MAI PUȚIN FANTEZIST

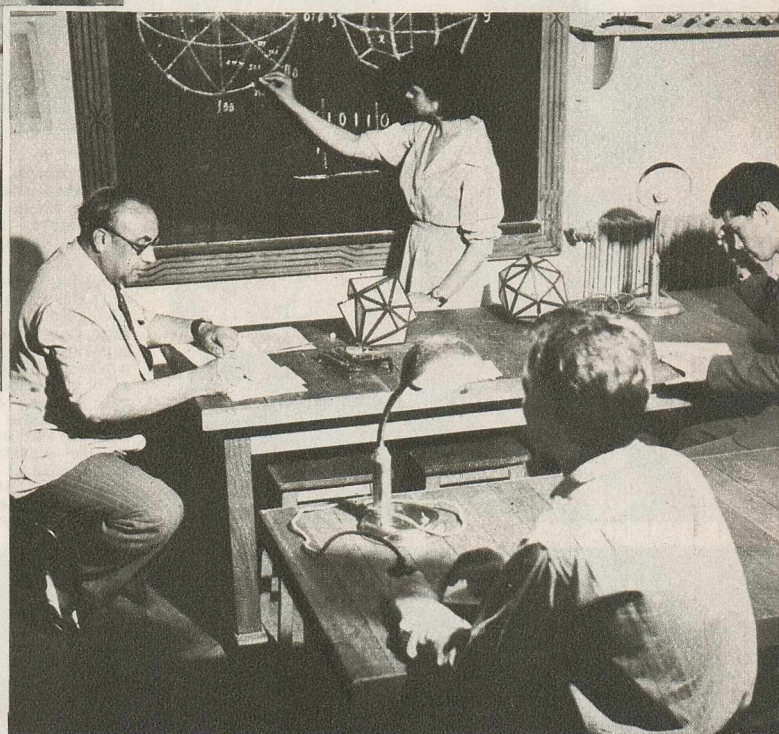
din lumea studenților,
a examenelor și a emoțiilor...

Fotografii de A. MIHAILOPOL
Text de Petre D. LUCA

E cald, teoria cuantelor grea... iar fotoreporterul în- discret și denunțator... →

Mai sînt zece minute, nouă, șapte, trei... Scad minutele, cresc palpitațiile...

↑ Ce vis frumos!... Se făcea că profesorul îl felicită pentru răspunsurile date... Și mâine? Mîine ce va fi?...

...Și, în sfîrșit, marea confruntare... →

De unde se vede că nota „10” nu este numai pentru profesori. ↓

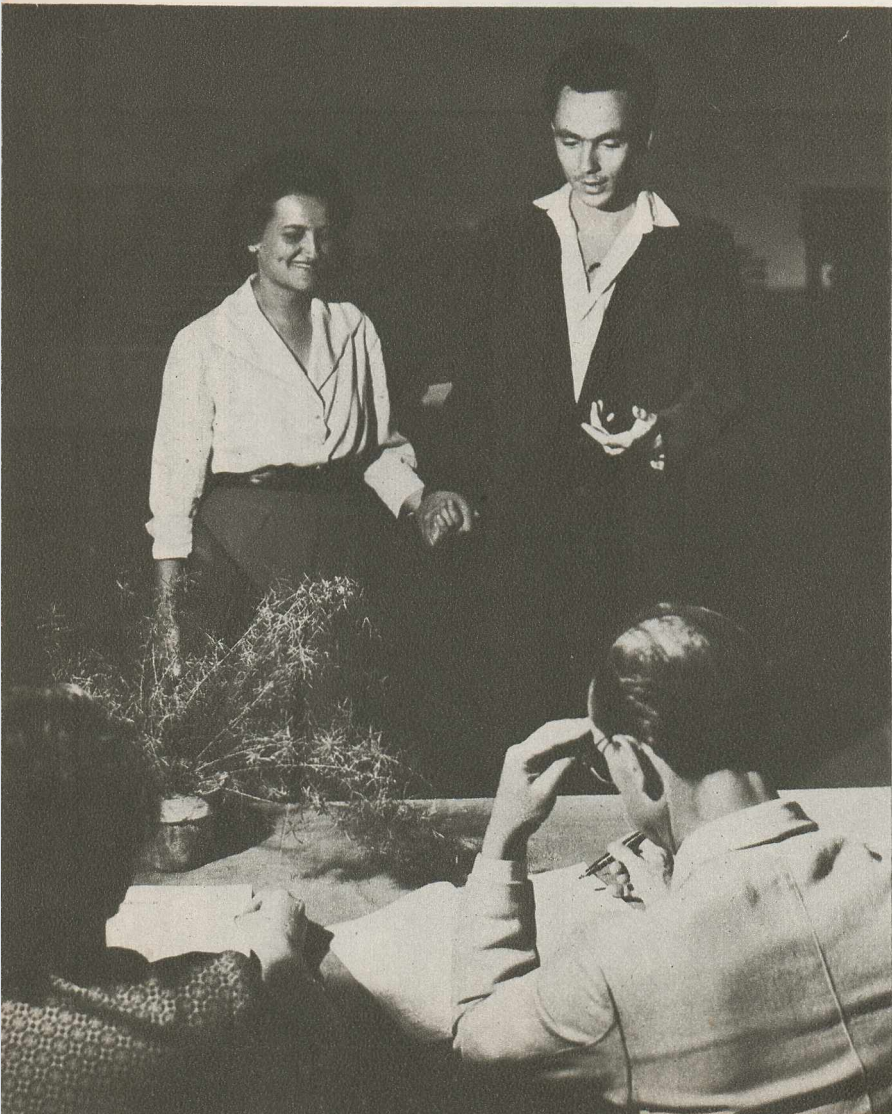

↑ Teribil ghinion ai avut,
dom-le... Dacă te asculta
din cele 30 de pagini pe care
le-ai citit...

Cine învață știe. Cine știe
răspunde. Cine răspunde trece.
Cine trece se bucură. Gaudeamus
igitur...

← Examenle s-au terminat, dar
emoțiile încă nu. Iată doi fericiți
în fața Comisiei guvernamentale
de repartizare a absolvenților.
Cei doi s-au cunoscut din primii
ani ai studenției, tinerețea și-a
spus cuvântul, iar acum, ca să
nu fie repartizați unul la Giurgiu
și celălalt la Baia Mare, au venit
în fața comisiei... gata căsătoriți.

Flori de nufăr

*Își leagănă albastrul ud al apei
Covor de nuferi albi și parcă
În clipa asta cerul mai aproape-i
Decît oricînd de mine și de barcă.*

*Lopețile-s uitate-n furci
Și barca șade precum o vorbă-n cumpene de gînd
Cu degete de foc amurgul cade
Prin pârul sălciilor curgînd.*

Darle **NOVĂCEANU**

Dilemă

— reminiscență —

*Amicul Plato, vechi învîțător,
Îmi spune cum că lumea cea reală
E-o copie caducă și banală
A unui prototip nepieritor.*

*Deci, dacă silogismul nu mă-nșeală,
Atunci și chipul tău fermecător
Tot copie-i cu rostul trecător,
După o formă pură, ideală.*

*Ci, cînd în calea mea te întilnesc,
Mă farmecă privirea-ți adorată,
Și-n grea nedumerire mă gălesc.*

*Dar, Evrica! Surizi! Ai rezolvat-o:
Eu copia ta caldă mi-o opresc,
Iar prototipul rece-l las lui Plato!*

Stellan **CUCU**

Am să viu...

*Puiul de negru și-a întins mîinile peste leagăn,
Să prindă suvița din pârul negru al mamei,
Sau poate o rază de soare...*

*În închisoare,
Tatăl strivește sub limbă oftatul sălcii
Și parc-ar răspunde la jocul zglobiu
Al fiului:*

*Am să viu,
Am să viu alături de semenii mei,
De oamenii albi și negri ca abanosul,
Să ocrotim raza de soare,
Ca s-o prindă copiii în mîinile mici,
Ca pe un fir de arnici,
Ca pe suvița din pârul negru al mamei.*

Mariana **IONESCU-OLTEA**

Lunecînd peste prăpăstii...

*Lunecă peste prăpăstii amețiți jugăstri.
Tăpinarii slobozesc noi stele printre aștri?
Uite-i, uite-i, ca pe mine îi împinge dorul
Să tot pipăie zănateci norii cu piciorul.*

*Ce putere! Să învingi împărăția firii!
Ce beție! Doar să cînți din fluierul iubirii
Trezind dorul zborului în puii de ieruncă,
Și păduri innebunite-n brațe și se-aruncă.*

Violeta **ZAMFIRESCU**

Fericită fii, copilărie!

*Mă crescură lacrimile mamei,
Foamea și obida și amarul.
Uneori simțeam o cruntă sete
Să lovesc cu pumnii și cu parul...*

*Unsprezece mii au fost cu taica
Vinturați de plumbii stăpînirii
Șingele lui nouă sute șapte
Înflori pe jos ca trandafirii...*

*După ani, cu șoimii laolaltă
Zbor vijelios făcui din mine,
Netnvinș să lupt și să mă dăru,
Părintească vatră, pentru tine...*

*Azi în casa noastră luminoasă
Fericită fii, copilărie!
Visurile tale-ntr-aripate
Le-om turna-n poem de veșnicie...*

Ion, Horia **CRETIANU**

lăutar, a colindat o viață întreagă din conac în conac, din moșie în moșie, a cîntat în cafenele și restaurante, a cerșit cu vioara în gări, în piete și în trenuri.

Nici o artă n-a cunoscut atîta umilință, atîta batjocură, ca arta țiganului lăutar.

Și, totuși, în casa țiganului lăutar, cînd se năștea un prunc, i se dădea în mină arcușul — umeala cu care toți ai săi, din moși-strămoși, își câștigaseră o piine amărită.

★

„Aici radio București. Cîntă orchestra populară „Danko Pișta“ din Oradea...”

Nenumărate concerte a dat orchestra orădeană de țigani, de la înființarea ei și pînă azi. Au colindat artiștii țigani sate și orașe. Zece de turnee, succese multe cu arcușul lor fermecat. I-au invins și i-au făcut să plîngă pe oamenii fabricilor, ai satelor și ai pusteii. Ei sînt chemați adeseori în fața microfoanelor posturilor noastre de radio. Artă lor, batjocorită și umilită în trecut, a învins, a căpătat prețuire, stimă și considerare.

★

Dar cine este acest „Danko Pișta“, al cărui nume îl poartă virtuosoasa orchestră? Danko Pișta este un Barbu Lăutaru al pusteii maghiare. Se împlinește un veac de cînd în mahalaua țigănească din Seghedin s-a născut acest Pișta, feciorul lui Danko țiganul, care avea să ducă faima muzicii țigănești departe, peste mări și țări. Născut și crescut în mizerie, botezat cu arcuș de țigan, Danko Pișta a apucat pe drumul străbun. La 16 ani a început să compună cîntece țigănești. A lăsat țiganilor o moștenire de neprețuit: 400 de bucăți, care au căpătat numele de „Cîntecele lui Danko Pișta“. Era un violist de prima clasă. Toată viața lui a fost hoinar, ca toți țiganii lăutari. Era însă un

Prim-concertmaistrul Mezei György, mîndria țiganilor lăutari de prin părțile Oradiei.

Cîntă, țigane!

Cîntă, bătrîne lăutar, cîntă! Să-ți lungece arcușul nebunește pe corzi! Cîntă țigane cu foc, că groful vrea să petreacă! Cîntă țigane cu tot sufletul, de nu vrei să simți ce tare ustură cravașa!...

— Porc bătrîn, stai într-un picior, că-ți crăp capul! — urlă baronul Bakos Zsiga, cu cravașa ridicată deasupra capului, către primașul tarafului de țigani.

Un hohot de ris cutremură castelul Világos.

Mihaika își deschide ochii. Ațipise cu vioara în mină, dar, la urletul baronului, se trezise. Copilul primașului Samu își rotește privirea prin sala largă a castelului. Razele soarelui mîngîie jucăuse ferestrele largi. E dimineață, dar boierii nu s-au săturat de petrecere. Ei, greu e să multumești vreo două duzini de grofi, veniți la vinătoare la castelul din Világos al lui Bakos Zsiga, baronul. Tata și taraful lui au cîntat toată noaptea. Nici unul nu se mai ține pe picioare. Ce să mai vorbim de el, Mihaika, încă un biet copil!...

Băiatul privi masa murdărită de mîncare și pătată de șampanie, băltoacele de vin de pe jos, cioburile paharelor și ale sticlelor sparte, cucoanele frumoase întinse moale în brațele cheflilor. Strășnic știe să mai petreacă conașul Zsiga! Dar în brațele cărei cucoane s-o fi acuns măriă sa baronul?

Copilul nu-l observă decît în clipa cînd biciușca lovește în plin obrazul răvășit de oboseală al tatălui său, primașul.

— Într-un picior, porc bătrîn!

Acolo, într-un colț din marea sală a castelului Világos, stăteau țiganii vlăguți, sfîrșiți de oboseală după o noapte albă în care fuseseră la chere-mul capetelor ameteite de șampanie ale 25 de grofi și ale droaiei de cucoane.

Cu ochii ieșiți din orbite, Mihaika văzu cum tatăl său, primașul, își duce vioara sub bărbie, de parcă instrumentul ar fi fost de plumb, și îndoale un picior și, întorcîndu-se cu fața spre el, strigă cu glasul înecat în lacrimi:

— Huzd rá cigány! Trage-l, țigane!

★

Mare petrecere pe moșia lui Purgli Iancsi din Arad, cumnatul amiralului de uscat Horty Miklos. Boierul nu-și mai încăpea în piele de plăcerea petrecerii. Toată noaptea topăise ca un urs de bilci în jurul țiganilor, îi chinase pe bieții muzicanți pînă la epuizare. De o sută de ori îi ceruse primașului să-i zică la ureche — la urechea lui mare și clăpăugă, de măgar — cîntecul preferat.

Acum găsisse pricină tarafului la cîntecul „Țiganii din Pecica“. Capul sârmanului primaș Bogdan Iozsef se umflase ca un cîmpoi de atîtea pleznituri de cravașă. Fir-ar să fie de cîntec! Îi încercaseră pe toate tonurile și boierului Purgli tot nu-i plăcea.

— Nu e bine, cîine! Tu n-ai auzi că nu e bine?! De cite ori să-ți spun?! „Doamne, cum să-ți mai cînt? O să-mi crape capul diavolul ăsta“ — se gîndea bietul Iozska, cînd, deodată, îi veni o idee. Se întoarse către ai lui și le șopti zimbînd:

— Fals, băieți, cîntați cît mai fals! Pe loc porni răviorile, țambalul și contrabasul.

Fața moșierului se luminează ca o lună plină.

— Așa, țigane, așa! Vezi că știi, cîine, dar nu vrei! De ce nu i-ai zis așa de la început?

★

Anul 1916. Undeva, în liniile austro-ungare. Viteazul grof Csáki, ofițer al

armatei imperiale, sosise pe front, smuls din viața frumoasă a castelului; acum era scirbit de praful drumurilor, asurzit de bubuitul tunurilor și de zgomotul șrapnelor. Plictisit și amărit, el ordonă ca țiganii muzicanți să fie scoși din linia întii. A comandat vin și femei și a întins o petrecere de pomină. I-a ținut isonul înăru primăș Bogdan Iozsef, care încropise un taraf cu alți cîțiva țigani, ieșiți din tranșee mai mult morți decît vii. Spre dimineață țiganii se prăvăleau la pămînt: ajunseseră la capătul puterilor.

Dar viteazul ofițer al armatei imperiale, groful Csáki, nu se mai sătura. Își agita sabia în mină, urlînd:

— Cîntă, viperă, că te impușc! Aici ești pe front, nu la mă-ta acasă! Groful topăia cu cizmele lăcuite peste trupurile întinse ale soldaților țigani, îi călca în picioare și-i frămînta. Și țiganii cîntau întinși pe jos, unii pe burtă, alții pe spate.

Spre prînz, ordonanța a reușit să-l indese în caleașcă. Viteazul ofițer al lui Frantz Iosef sfîrșea de zor în drum spre castel. Și zimbea în somn. Se gîndea ce frumos cîntaseră țiganiile... Păcat că le-a dat numai 10 zile de carceră. Trebuia să le dea 20!...

★

Truskai Ferenc are 61 de ani. Tatăl său, bunicul, străbunicul și pînă în ramuri care se pierd în negura vremurilor au fost țigani lăutari. Țigani care să nu fie lăutari din moși-strămoși nu există pe aici. Cînd casa unui țigan lăutar e binecuvîntată cu sosirea unui nou-născut — ceea ce se întîmplă destul de des — ritualul botezului este următorul: puilul de om i se pune în mină un arcuș.

Acest obicei dăinuie și azi. Truskai Ferenc, ca toți țiganii

Țambalajul Samu Bela, nepotul primașului bătut de baronul Bakos Zsiga.

Bătrînul Truskai Ferenc, lăutar din tată-n fiu, nu mai colindă ca odinioară cafenelele, restaurantele și conacele moșilor; el l-a adunat înaltă pe cei mai talentați muzicanți în orchestra populară „Danko Pișta“ din Oradea.

TORTURA

CONFISCAT

În temnița din Alger — Un ziarist în mâinile parașutiștilor diviziei a zecea — Magnetoul are cuvîntul — O „lecție” de înot — Gégène cea mare — „Sălbăticiunile” se amuză — Cînd deținutul continuă să tacă — Întîlnire cu comandantul schingiuitorilor — „Nu-ți rămîne decît să le sinucizi”..

Henri Alleg

lectrozii se terminau cu niște clești mici de oțel, alungiți, frumos cizelați, din cei folosiți la instalarea liniilor telefonice, cunoscuți sub poezia de „crocodili”. Mereu surizător, Ja... mi-i flutură pe dinaintea ochilor și apoi mi-i prinse pe unul de o ureche și pe altul de un deget.

După citeva secunde — așă legat fedeleș cum eram — tresării violent și urlai din toate puterile. Cha... îmi trimisese în corp prima descărcare electrică. La un milimetru de urechea mea țîșnise o flacăară lungă, și-n clipa aceea simții deodată cum mi se umflă inima, parcă gata să crape. Cha..., cu magnetoul în mînă, îmi trimitea ritmic, neîntrerupt, o descărcare după alta, iar eu mă răsuceam urlînd, întinzîndu-mă cît mă lăsau frînghiile intrate adînc în carne. În același ritm neîntrerupt, Cha... scanda mereu aceeași întrebare, accentuînd silabele:

— Un-de ai fost as-cuns?

Eu tăceam. La un moment dat, în pauza dintre două descărcări, mă întorsei spre el ca să-i arunc în față:

— Vă înșelați, o să vă căiți voi pentru asta!

Furios, Cha... fixă reostatul magnetoului la maximum și-mi strigă:

— Ori de cîte ori o să-mi faci morală, o să-ți trimit o descărcare!

Și cum eu continuam să urlu, el îmi spuse lui Ja...:

— Dumnezeu, ce gură mai face și ăsta! Bagă-i un căluș!

Ja... execută ordinul. Îmi smulse cămașa și, în timp ce mi-o înfunda în gură, supliciu reîncepu... Eu strîngeam cîrpa în dinți cît puteam și găseam în asta aproape o ușurare.

Deodată simții ceva asemănător cu mușcătura sălbatică a unei fiare care-mi sfîșie carnea în bucăți. Cu rinjetul său neschimbat. Ja... îmi conectase

cleștele la organul sexual. Descărcările deveniseră atât de puternice, încît curelele ce-mi strîngeau picioarele plezniră. Cei doi se întreruseră pentru o clipă, ca să-mi lege la loc curelele, și apoi își văzură din nou de treabă.

Nu mult după aceea, locotenentul îl schimbă pe Ja... El dezveli un fir al cleștelui și mi-l plimbă pe toată lățimea pieptului. Eram scuturat de convulsii tot mai violente, iar ședința continua. Aruncară pe mine o găleată cu apă, pentru ca să mărească și mai mult intensitatea curentului și pentru ca, în intervalele dintre descărcări, să tremur și de frig.

Așezați pe niște baloturi în jurul meu, Cha... și prietenii săi dădeau pe gît sticle cu bere. Eu îmi mușcam mereu călușul, ca să-mi înăbuș durerile ce-mi scormoneau trupul. Dar era zadarnic.

Intr-un tirziu, se opriră. Unul strigă:

— Hai, dezlegați-l!

Prima „ședință” luase sfîrșit. Mă sculai împleticindu-mă. Îmi pusei pantalonii și haina. Ir... era în fața mea. Luă cravata mea de pe masă, mi-o înnodă ca pe o frînghie în jurul gîtului și, acompaniat de hohotele de ris ale colegilor săi, mă tîri după el ca pe un cîine dus de zgardă.

Ne oprirăm în biroul de alături.

— Ei, asta nu ți-a fost de ajuns? N-avea nici o grijă, că n-o să te lăsăm numai cu atât! — îmi spuse el; apoi vocea i se prefăcu într-un urlat: în genunchi!

Cu labele sale enorme, mă pâlmuia din toate puterile. Căzusem în genunchi, dar nici așa nu mai eram în stare să mă țin drept. Mă clătinam într-o parte și alta și-mi păstram echilibrul numai datorită loviturilor care se succedau ritmic pe ambii obraji.

— Ei, vrei să vorbești? — îmi strigă furios Ir... Ești pierdut, pricepi? Ești un mort cu scadența aminată!

Cha..., care asista la spectacol șezînd pe o masă, făcu un semn și spuse încet:

— Aduceți-l pe Audin. E în clădirea cealaltă.

Între timp Ir... continua să mă lovească. Ochelarii îmi zburaseră de mult de pe nas. Miopia mă cufunda și mai mult în impresia de ireal, de coșmar, care punea tot mai insistent stăpînire pe mine și căreia mă împotriveam din răsuputeri, de teamă ca ei să nu reușească să-mi înfrîngă voința.

— Hai, Audin, spune-i ce-l așteaptă. Scapă-l de distracția pe care ai avut-o aseară!

Vorbise Cha... Ir... mă apucă de păr și-mi îndreptă capul. Deasupra mea văzui fața vinătă și descompusă a prietenului meu Audin. Ochii săi, infundați în orbite, mă fixau, în timp ce eu mă clătinam în genunchi, ca bătut de vînt.

— Hai, spune-i — zise Cha... Audin se execută:

— E greu, Henri...

Și fu luat de acolo.

Ir... continuă să mă bată, pînă cînd, la un moment dat, se întrerupse și mă trase în sus. Își ieșise din fire. Povestea asta care dura prea mult începuse să-l nerveze.

— Ascultă, nenorocitul! Ești pierdut! Ai să vorbești! Auzi? Ai să vorbești!

În timp ce striga, se apropiase atât de mult de mine, încît ni se atingeau fețele. Continuă să urla ca o fiară:

— Ai să vorbești! Toți cei care vin aici trebuie să vorbească! Noi am făcut războiul în Indochina și ne cunoaștem meseria și vă cunoaștem și pe voi. Aici e Gestapo, mă înțelegeți? Știi ce-i aia Gestapo?

Apoi adăugă ironic:

— Tu ai scris niște articole despre interogatorii și torturi. Ah, canalie! Ei bine, acum a le cunoști din experiență. Ți le aplică parașutiștii diviziei a zecea.

Auzeam în spatele meu risele echipei de inchișitori. Ir... mă pocnea peste față cu palmele și-mi trăgea cu genunchii în burtă. Între timp își continua logosul:

— Ce facem aici, o să facem și-n Franța. Ce pățești tu, o să pățească și Duclos al tău, și Mitterand al tău, și curva ta de republică. Și pe ea o s-o aruncăm în aer! Ai să vorbești! M-auzi?

Luă de pe masă o bucată de carton tare și începă să mă pleznească pe unde nimerea. Fiecare lovitură mă amețea și mai mult, dar în același timp îmi întărea hotărîrea: să nu cedez în fața acestor brute care se lăudau că sint discipolii Gestapoului.

— Bine — interveni Cha... Să nu zici că nu ți-ai făcut-o singur. O să te dăm sălbăticiunilor.

„Sălbăticiunile” erau tot schingiuitorii pe care îi cunoscusem cu puțin înainte, dar care aveau să-și desfășoare talentele mai pe larg.

Ir... mă tîri în prima încăpere, aceea în care se aflau planșa și magnetoul. Apuca să văd un musulman gol, pe care-l ridicară cu loviturile de picioare și-l luară la goană înspre culoar. Înțelesei imediat că, în timp ce Ir..., Cha... și ceilalți se ocupau de mine, restul echipei „lucrase” în continuare cu planșa și magnetoul. Ca să n-aibă timp morții, ei luaseră un algerian „la întrebări”.

Lo... mă legă de planșă: începea o nouă ședință de electricitate.

— Asta e Gégène cea mare — îmi zise el.

Văzui în mînile „sălbăticiunii” un aparat mai mare decît cel pe care-l cunoscusem și, de la primele descărcări, simții o diferență de calitate. În locul mușcăturilor rapide și ascuțite care-mi sfîșiaseră trupul la prima „ședință”, acum simțeam o durere enormă, care mi se înfigea adînc în carne, în toți mușchii, și mă răscolea mai îndelung. Crispăt în frînghie, cu ochii închiși, strîngeam călușul în fălci. Deodată ei se opriră. Eu continuam să fiu scuturat de spasmlul acela nervos.

— Știi să înoți? — îmi zise Lo... aplecăt peste mine. Dacă nu știi, o să te învățăm. Hai la robinet.

Săltîndu-mă cu planșă cu tot, mă duseră în bucătărie. Acolo ei proptiră pe chiuveță capătul scîndurii pe care mi-era fixat capul. Vreo doi-trei parașutiști țineau celălalt capăt al planșei. Era aproape întuneric, doar cîteva

slabe fișii de lumină răzbăteau de pe culoar. Abia îi distingeam pe Ir..., pe Cha... și pe căpitanul De..., care părea că luase conducerea operațiunilor. Lo... fixă un tub de cauciuc la robinetul nichelat care strălucea deasupra mea. Îmi înfășură apoi capul cu o cîrpă. Căpitanul ordonă:

— Puneți-i țarușul în gură.

Cu o mină Lo... începu să mă strîngă de nas prin cîrpă, ca să fiu silit să deschid gura, iar cu cealaltă încercă să-mi împingă în gură o bucată de lemn. Asta ca să nu pot închide gura în timpul „lecției de înot”. O dată treaba isprăvită, Lo... îmi spuse:

— Cînd te hotărăști să vorbești, n-ai decît să miști degetele.

Deschise robinetul. Cîrpa se îmbihă repede. Apa curgea peste tot; îmi intra în gură, în nas, în urechi. O bucată de timp reușii să mai apuc câteva înghițituri de aer. Contractîndu-mi gîtul, încercam să înghit cît mai puțină apă și să rezist la asfixie, reținînd cît mai mult timp posibil aerul în piept. Aveam senzația inecului și o spaimă groaznică — însăși spaima morții — mă sugruma. În mod reflex, toți mușchii trupului mi se zbăteau zadarnic, ca să mă salveze. Fără voia mea, mîinile începură să mi se miște nebunește.

— Vrea să vorbească — auzii o voce.

Robinetul fu oprit și mi se scoase călușul. Respiram. În obscuritatea încăperii deslușii chipurile ofițerilor care, cu țigările în colțul gurii, mă izbeau cu picioarele — cu schimbul — ca să-mi scoată apa din pîntece. Îmbătat de aerul pe care-l respiram cu nesăț, abia dacă simțeam loviturile.

— Ei? — mă întrebă ea.

Dar eu tăceam.

— Și-a bătut joc de noi. La duș cu el!

De data asta, strînsei pumnii pînă cînd unghiile îmi intrară în carne. Eram decis să nu mai mișc degetele, fie ce-o fi. Mai bine să mori de la început, decît să mai înduri senzația aceea oribilă din clipa cînd știi că treci la inconștient, în timp ce te zbați din răsuțeri ca să nu mori. Reușii să-mi țin pumnii încheși, dar trecui încă de trei ori prin senzația aceea oribilă, insuportabilă. În penultima secundă ei închideau robinetul și mă lăsau să-mi recapăt suflul.

La ultima încercare îmi pierdii cunoștința. Deschizînd ochii, îmi trebuiră câteva secunde ca să mă dumiresc unde mă aflu și ce-i cu mine. Eram întins pe jos, dezlegat și gol, iar în jurul meu, parașutiștii. Îl văzui pe Cha... aplecat deasupra mea.

— Merge — le spuse el celorlalți. Își revine.

Și apoi, adresîndu-mi-se:

— Știi, era cît p-aci să te duci pe copcă... Ești naiv dacă-ți închipui c-o să poți leșina la nesfîrșit... Hai, ridică-te!

Fui ridicat în picioare. Mă clătinam ca beat. Ca să nu cad jos, mă agățam de orice, pînă și de uniformele călăilor mei. Cu palme, ghionți și lovituri de picioare, ei mă aruncau ca pe o minge de la unul la altul. Schițai un vag gest de apărare.

— Mai are reflexe, vita — remarcă cineva.

Între rîsete, auzii:

— O să-i dăm foc.

— Ei, să știți că asta-i bună. N-am mai văzut niciodată figura asta...

Vorbise Cha..., cu tonul unuia care are de gînd să întreprindă o experiență nouă.

Îmi dădură brînci în bucătărie și acolo mă întinseră pe dușumea. Lo... îmi înfășură gleznele într-o cîrpă udă și le legă strîns cu o frînghie. Apoi cu toți mă ridicară pentru a mă lega cu capul în jos de bara de fier de deasupra unui grătar. Nu-mai degetele mi-ajungeau la pămînt. Cîteva clipe se distrară balansîndu-mă ca pe un sac de nisip. Îl văzui pe Lo... aprinzînd încet o torță de hîrtie în dreptul ochilor mei. El se ridică și deodată simții flacăra plimbîndu-mi-se pe organul sexual și pe picioare, în timp ce părul îmi lua foc sfîrșind. Mă săltaii cu o mișcare atît de violentă, încît îl lovii pe Lo... El își reluă operația o dată, de două ori, apoi începu să-mi ardă sfîrcul unui sîn.

Dar cum eu nu mai reacționam îndeajuns de spectaculos, ofițerii se îndepărtară.

În sfîrșit, văzui două cizme îndreptîndu-se din fundul culoarului spre mine. Recunoscu cu susul în jos figura lui Cha... aplecată spre mine, fixîndu-mă:

— Ei, vorbești? Nu ți-ai schimbat părerea?

Îl priveam în tăcere.

— Dezlegați-l.

Lo... dezlegă frînghia care mă fixa de bară, în timp ce celălalt mă apucă de mîini. Căzui pe ciment.

— Ridică-te!

Nu izbutii s-o fac singur. Sprîjinit de ambele părți, îmi simțeam tălpile atît de umflate, încît aveam impresia că fiecare pas mi se afundă într-un nor. Îmi aruncară haina și pantalonii și mă rostogoliră pînă la capătul scării. Acolo un alt parașutist mă ridică și mă întoarse cu spatele la perete, ținîndu-mă de ambele mîini. Tremuram de frig și de epuizare nervoasă. Îmi clănțăneau dinții. Una dintre sălbăticiunile care se „ocupaseră” de mine la bucătărie veni la palier.

— Mișcă-te! — strigă.

Mă împinse înainte și mă azvîrli la pămînt cu o lovitură de picior.

— Nu vezi că e sfîrșit? — zise celălalt cu un accent parcă neobișnuit acolo. Dă-i pace!

Erau primele cuvinte omenești pe care le auzeam.

Ticăloșii ăștia ar trebui măcelăriți pe loc — îi răspunse închizitorul meu.

Tremuram ca varga și, ca să nu cad, mă sprijineam cu palmele și cu fruntea de peretele culoarului. El mă legă cu mîinile la spate, îmi strînse pumnii într-o frînghie subțire și apoi mă aruncă într-o celulă.

În curînd, pe culoare circulația deveni mai intensă: clădirea se însuflețea și mă pregăteam să-mi revăd călăii. Dar Ir... apărui singur. Mă apucă de umeri ca să pot sta în picioare și mă conduse pînă la palier:

— Iată-l, comandante — rosti el.

În fața mea se afla un comandant al parașutiștilor, în uniformă de „camuflaj” și cu bască albastră. Era foarte slab, lung și deșirat. Cu o mutră blindă și ironică, îmi zise:

— Sînteți ziarist? Atunci trebuie să înțelegeți că noi vrem să fim informați. Va trebui să ne informați.

El voise numai să mă cunoască. Apoi fui condus în temnița mea. Nu rămăsei prea mult timp singur, căci Ir... reapărui. De data asta era întovărășit de Cha... și de un om care ducea magnetoul. Încă din pragul ușii ei mă luară în primire:

— Tot nu vrei să vorbești? Să știi că sîntem hotărîți să mergem pînă la capăt.

Tăceam. Eram cu spatele la perete și cu fața la ușă. Ei intrară, aprinseră lumina și se instalară în semicerc în jurul meu.

— Îmi trebuie un căluș — îl auzii pe Cha...

După un timp, se opriră. Pe dinaintea ochilor îmi mai jucau linii și puncte luminoase, iar în urechi îmi mai răsuna zgomotul acela făcut parcă de burghiul dentistului.

După o clipă, reușii să-i deslușesc pe toți trei stînd în picioare în fața mea.

— Ei? — întrebă Cha...

Eu tăcui.

— Dumnezeu! — zise Ir... și, din toate puterile, îmi arse o palmă grea.

— Ascultă — spuse Cha... de

astă dată calm — la ce-ți foloșesc toate astea? Nu vrei săspui nimic? Bine. Atunci o să-ți luăm soția. Crezi că ea o să poată rezista?

La rîndul său Ir... se aplecă insinuant deasupra mea:

— Crezi că puștii tăi sînt la adăpost, pentru că sînt în Franța? O să-i aducem cînd o să vrem.

Cînd, după un răstimp, ușa se deschise din nou, îl văzui pe Ir... intrînd întovărășit de doi ofițeri pe care nu-i mai văzusem pînă atunci. În întuneric, unul dintre ei se aplecă spre mine și-mi puse mîna pe umăr, ca pentru a-mi da încredere:

— Eu sînt aghiotantul generalului M. (cred că era locotenentul Ma...). Îmi pare rău că te vîd în halul ăsta. Ai 36 de ani. Ești tînăr și ar fi păcat să mori la vîrsta asta.

Apoi, întorcîndu-se spre ceilalți doi, le spuse să iasă.

— Vrea să-mi vorbească numai mie — le explică locotenentul.

Ușa se închise și rămăserăm singuri.

— Ți-e frică să nu se afle c-ai vorbit? Nimeni n-o să afle nimic despre asta și o să te luăm sub ocrotirea noastră. Spune-mi tot ce știi și-am să dau ordin să fii transportat imediat la infirmerie. Peste opt zile vei fi în Franța, acasă, la soția ta. Ai cuvîntul nostru. Dacă însă refuzi să vorbești, ești pierdut.

Aștepta răspunsul. Îl dădui pe singurul care-mi veni în minte:

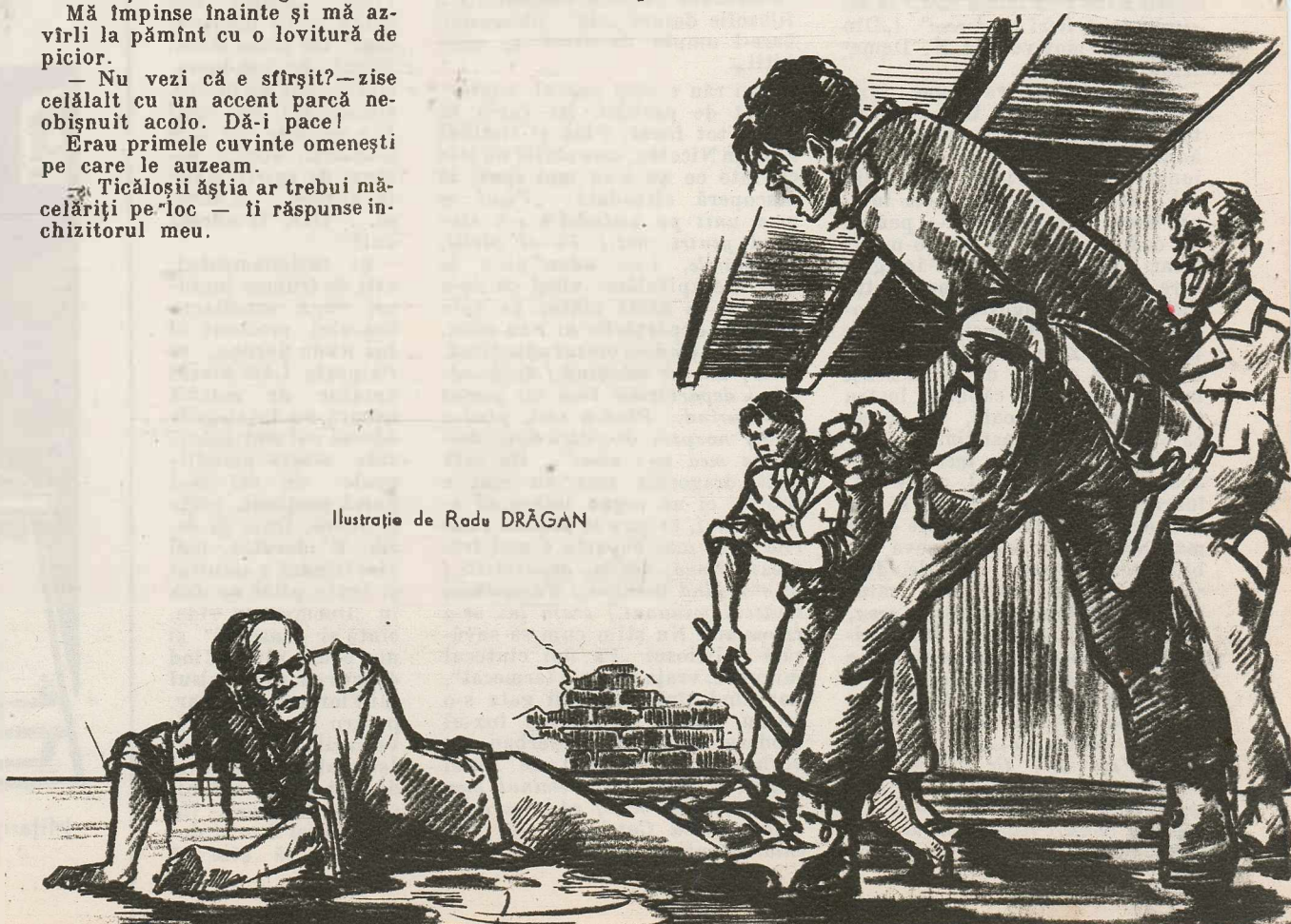
— Cu atît mai bine!

— Ai copii — reluă el. Poate c-o să-i văd vreodată, cine știe... Vrei să le spun că l-am cunoscut pe tatăl lor?... Ei? Nu vrei să vorbești? Dacă mă lași să plec așa, ți-i trimit pe colegii mei! Și de data asta n-o să se mai oprească.

Eu continuam să tac. Locotenentul se ridică și, înainte de a pleca, adăugă:

— Nu-ți mai rămîne decît să te sinucizi.

În romînește de Andrei BART

Ilustrație de Radu DRĂGAN

GINGURIT SUB LUNĂ

Am putea spune că prima imagine care se desprinde din unele texte de muzică ușoară e aceea a unui adolescent îmbătrinit care se împiedică și gingurește, un soi de porumbel cu papion, dulce ca șerbetul și care, până la treizeci și cinci de ani, n-a iubit decît... din mers.

„Nu știu vorbe care nu s-au spus nicicînd — scrie Aurel Storin — Dar din cîte știu și cîte sint, ți-am cules cu dor fierbinte/ cuvinte de... dor (!)”. Apoi: „Și chiar de nu știu vorbe care încă nu s-au spus/ te iubesc și asta-i mai presus”. Și, în sfîrșit: „Eu nu pot în vorbe să adun ce port în gînd, ce vreau să spun”. („Nu știu vorbe care nu s-au spus”, vals lent, muzica H. Reiningher).

Oh, sărman îndrăgostit — veți zice — atît de simțitor și atît de mut! Iată cum un accident la laringe poate curma o mare pasiune! Dar înainte de a vă mărturisii compătımirea, veți auzi „E de ajuns să te privesc” al lui H. Reiningher, pentru care a scris G. Mihalache gingașele versuri: „... Prea multe cuvinte nu am putut s-adun/ și-ți spun: E de ajuns să te privesc/ și-ai să-nțelegi că te iubesc”.

„Cînd ne-nîlnim noi doi/ tăcem un ceas/ și-apoi tăcem din nou... se aude slow-foxul lui Șt. Kardeş. Iar, de mai încolo, aparatul de radio transmite „Dansează doar o dată și cu mine” de E. Deda, pentru care H. Șerbănescu a notat, cu toată candoarea: „Dansează doar o dată și cu mine./ că pînă acum n-am îndrăznit./ De fiecare dată/ m-am incurcat./ ca un copil m-am fisticit”.

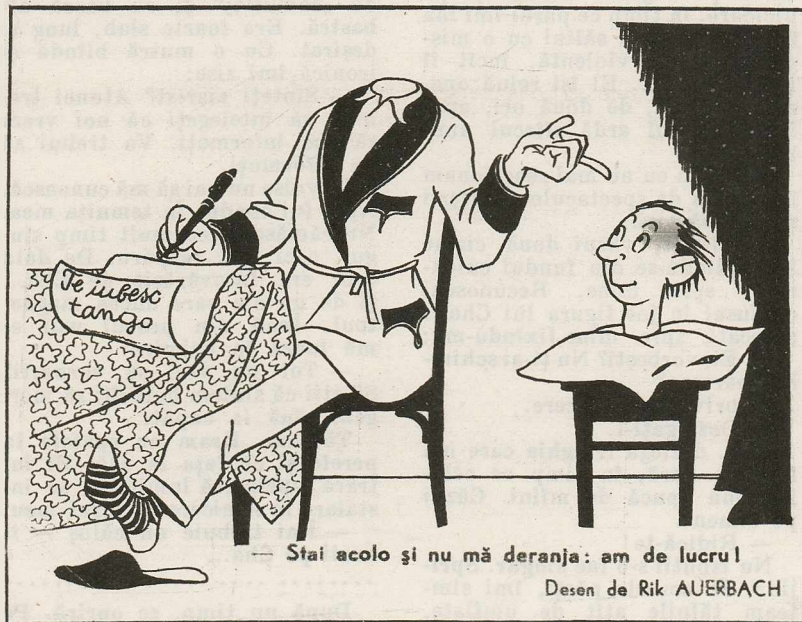
Pînă și în sambă, îndrăgostitul spune, aruncîndu-și picioarele în fact: „Cîndva nu știam dragostea ce-nseamnă/ dar totuși gîndeam să te-nîlnesc/ (sic! — n.a.) să știți tot ce vrea inima mea./ să-mi citești în priviri ce doresc”. („Din o mie de motive” de N. Demetriad).

Dar oprîți-vă, va spune, terifiat, ascultătorul. Un accidentat, un arierat care nu-și poate aduna gîndurile în cuvinte ajunge. Citit în priviri, ghicit din ochi, semnalizare cu inima într-un Morse sentimental — pentru ce codul acesta de surdo-muși? Doar folosiți tot timpul imagini care se pretează la o nebanuită plasticitate: dragostea mea, dorul meu, vis strălucitor, iubita mea... De zece ori, de cincizeci de ori, de o sută de ori aceeași metaforă care a căpătat lustru și se lipește, moale, de orice, ca o bucată de plastilină.

Bietul ascultător însă nu cunoaște dragostea. El crede că, îndrăgostit fiind, trebuie să fie și spontan. El își închipuie că se mai poate spune și altceva iubitei decît „visule, cățelule, dulcețo”. El își închipuie, caraghiosul, că trebuie să spu ceva, că trebuie să gîndești. Din fericire, apare lîngă el textierul: „Una e să-ți placă oricine./ și alta e norocul să dai de-un om ca tine.../ Dar una-i gluma din idile/ și alta-i o iubire de ani și ani de zile./ Vezi tu?/ Ce credeam eu altădată că-nseamnă „iubit”/ și astăzi cum s-a-ntors (sic! — n.a.) povestea toată./ fiindcă ne-am înîlnit. Așa-i? Ei vezi?/ Cit nu știu

ce-i aia (dragostea — n. a.), nu vezi! Of! Cum, nu?” Păi cine-i de vină? Nu tu? Of!” („Cine n-a iubit măcar o dată”, mambo-calipso, muzica de H. Mălineanu, versuri Jak Fulga) „Dar cu dragostea azi nu mă mai tocmesc” — spune Noru Demetriad (samba „Din o mie de motive”).

ștrengărește./ Să vezi./ chiar la nuntă/ ei s-au certat./ Îi privește./ Auzi! El e foarte brutal/ și ea nu-l iubește./ Și acum să vă spun un cuvîntel./ Numai unul: că eu n-am nici un vecin Săndel./ Dar nici unul! Nu zău, ce plăcere-o avea un om cînd birfește!”

Cum s-ar zice, una e să iubești și alta e să ai norocul să ți se cînte un cîntec despre „aia”, cu care oricît ai fi de versat, nu face să te tocmesci, căci: of! Cine-i de vină? Of!...

După prezentarea îndrăgostitului, al cărui creier proaspăt spălat în licoarea dragostei a fost curățat de cuvinte, ni se arată că, pe undeva, sub „cravata cu buzunar” sau în „pantofii cu intrare separată”, acesta adăpostește o filozofie despre „aia” (dragoste), care-l umple de fiori și inhibiții.

Mai rău e cînd poetul, contorsionat de pasiuni, își varsă în vorbe tot focul. Pînă și timidul Florian Nicolau, care niciel nu știe cuvinte ce nu s-au mai spus, le descoperă cîteodată: „Visul ce ne-a unit pe amîndoi./ e-n cîntecul pentru noi./ Pe el zările, depărtările, l-au adus pînă la noi”. Recapitulăm: visul ce ne-a unit e în acest cîntec pe care zările și depărtările ni l-au adus. Și apoi: „Undeva vîntul adie blind, ecouri din cer adunînd./ Iară mările, depărtările/ l-au tot purtat murmurînd./ Pînă-n zori, pînă-n zori, noaptea de-atîtea ori/ dragostea mea te-a visat”. De astă dată „dragostea mea” nu mai e iubita, ci un organ intern al amoretului, în care se produc visurile. Dar mai departe e mai frumos: „Nouă, zările, depărtările, ne sint gînd luminos./ Pe amîndoi cîntecul minunat./ vraja lui ne-a fermecat”. Nu știm cum să savurăm deliciosul „Pe noi cîntecul minunat, vraja lui ne-a fermecat”, dar cînd sintem totuși gata s-o facem, auzim de alături fox-ul moderat al lui Radu Șerban „Se vorbește”, pe versuri de Aurel Storin: „O-ho! De vecinul meu Săndel/ se vorbește/ că-n parc se-nîlnesc/ cu Catrinel./ Au fost chiar văzuți de trei ori./ la braț,

Aha! — va exclama ascultătorul, după audierea acestui poem satiric — e vorba de copiii! Degeaba mustățile, vocea groasă, nu se prinde! De aceea atîta fisticăală, gingurit, tăceri, stringeri de mînă, bateri de pleoape! Tot timpul n-a fost vorba decît de Săndel și Catrinel, care o fac pe oamenii mari, imitîndu-i cu „dragostea mea”, „vis lucitor”, „dorule fierbinte”, „te iube-e-esc!” De aceea simulacrul de candoare, simulacrul de iubire, simulacrul de idei! E o parodie pe care textierii, acești oameni de spirit, o fac la adresa... la adresa... Dar, la adresa cui?

Și raționamentul, atît de frumos încropit după ascultarea fox-ului moderat al lui Radu Șerban, se risipește. Căci bietul amator de muzică ușoară nu înțelege la adresa cui sint publicate aceste parodii, goale de cel mai palid conținut, plate și otova, trase în serie. E deruțat, mai ales fiindcă a ascultat și texte pline de duh în „Bucureștiul rîde, cîntă și dansează” și nu poate uita „Cînd dansez cu el”, valsul lui Florentin Delmar, pentru care a scris versurile E. Mirea. Își mai amintește și de cîntecul „Două biciclete la șosea”, (în care Aurel Storin dovedește că știe să

scrie texte inteligente și spirituale) și de altul, și de altul...

Nu, ascultătorul nu poate fi lăsat la ananghie. El trebuie orientat în hățîșul acestor mambe, biguine, habanere, slow-uri, romanțe, din care — de ce să n-o spunem? — multe au muzica reușită. Scotind că în mare măsură el va putea deosebi muzica pentru contemporanii noștri îndrăgostiți, care au totdeauna ceva de spus, care nu se împiedică, nu amuțesc, nu semnalizează cu cordul, ci care gîndesc, ne permitem a propune ceva Uniunii Compozitorilor. Și anume: să editeze o carte poștală, pentru Săndel, cel cu pantalonii lungi, posesor de dor fierbinte, de visuri și gînd luminos, cit și pentru Catrinel, iubita, draga, dorul, pentru care dînsul simte atîta „aia” (dragoste, — n.a.). Cartea poștală va putea fi trimisă și la domiciliu, va avea formatul 9 × 12 și va cuprinde următorul text în proză:

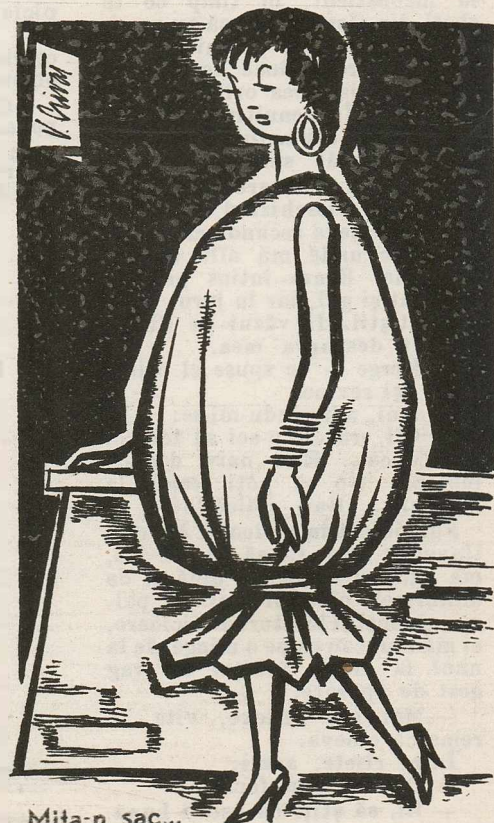
„Te aștept (iubesc, doresc) sub lună (copac, cerul senin) la (în) Șosea (Cișmigiu).

Dragostea nu e (este) o glumă (ceva serios, o întîmplare, un fruct). Iar depărtările (zorii, ploile, merele) și zările.../ Vîno, vis strălucitor (iubito, draga mea, dorul meu, un om ca tine)./ Să umblăm pas cu pas pe același drum (stradă, grădină)/ și fără cuvinte/ (vorbe, gînduri)./ Te iubesc/ Te iubesc/ Te ra ra re re (ri ra ram, ro, ro, rum, rimram-rosa) Te iubesc/ (aștept, doresc, visez) Mereu (e-e-e-eu).

Dept care cumpărătorul va tăia ce nu-i place, obținînd texte — asemenea celor citate aci — și aparținînd lui Florian Nicolau, Aurel Storin, Cristian Demco, Jak Fulga, Noru Demetriad, G. Mihalache, Titi Piperea — și alții, mulți alții. Și, sperăm, tot la prețul de doi lei, cum se vînd și în prezent rumbele și romanțele, ale căror melodii sint adesea frumoase.

Camil BACIU

MODA 1958

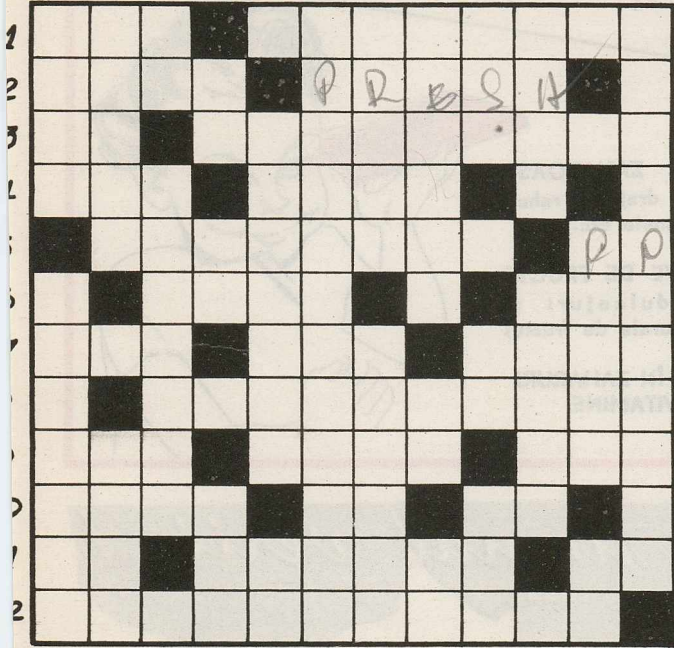

Mija-n sac...

Desen de V. CRIVĂȚ

PRO

1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12

ORIZONTAL: 1) Pentru — Acceptată. 2) Vierme — Parte a unei mașini de forță. 3) În șchelet — Rudă la Ierusalim. 4) Jumătatea dinaintea a unui biplan... — Holar (pop.). 5) Teapăn (fig.) — Vitamină. 6) Fără picioare — Conform cu tema. 7) Uzat — Coafură. — Voievod moldovean. 8) Competiție... sportivă duminicală. 9) Prefix — Bară așezată între stâlpii unei dalustrade — Pe legea mea! 10) La șah sau la plimbare — Interjecție tăcută — Ia. 11) În problemă — Părți laterale ale unei figuri geometrice — Conjunctie. 12) Cam.

VERTICAL: 1) Integru — Ca la 3 oriz., dar altfel exprimat. 2) Risipă... cu zgîrcenie — Rup din poezia lui Eminescu. 3) În vârful scării zoologice — Cu stare înfloritoare. 4) Apel! — Oală — Apel telefonic. 5) În formă de cerc — Osie. 6) Interpretii rolurilor principale dintr-o piesă. 7) Masa de depănat tortul — Haină. 8) Furios — Pronume — Scare egiptean și rebusist. 9) Masă de tăbăcărie — Anton Pann — Cui turcit. 10) Oglindă de realitate în imagini artistice — O făcea domnul Jourdain fără să știe. 11) La vapor — Cal vapor. 12) Înțelepciunile lui Cilibi Moise.

DEZLEGAREA JOCULUI „DIN OPERA LUI V. ALECSANDRI”

ORIZONTAL: 1) Pastel — Doine. 2) Ani — Balada — V. 3) Luna — Tăcere. 4) Elena — Ci — Nas. 5) R — Timorată — T. 6) Mie — Abilă — Se. 7) On — Inimi — Val. 8) Omăt — Ita — Tu. 9) Avar — Poeți — T. 10) Ba — Briar — Tia. 11) R — Lac — Rareș. 12) Ura — Moara — Ea. 13) Despot — Amurg.

DE VORBĂ CU MEDICUL

Din inițiativa Institutului de neurologie „I. P. Pavlov” — al cărui colectiv condus de acad. A. Kreindler a făcut deosebit de fructuoase studii fiziopatologice și terapeutice în epilepsie — s-a pornit o întreagă acțiune de luptă împotriva bolilor convulsivante, organizându-se un punct specializat de consultații pentru aceste boli, la Spitalul de stat nr. 9, cu scopul de a da bolnavilor îndrumări competente în legătură cu regimul de viață și tratamentul, în funcție de forma pe care o îmbracă boala la fiecare dintre aceștia.

Poate un bolnav de epilepsie să nu mai facă crize? Trebuie să spunem că, astăzi, la cea mai mare parte a bolnavilor, suprimarea sau, cel puțin, considerabilă rărire a crizelor este posibilă. Aceasta depinde însă, în mare măsură, de disciplina de tratament a bolnavului.

Ținând seama de importanța deosebită a diagnosticului precoce, o mare piedică în lupta împotriva epilepsiei o constituie atitudinea unor părinți care privesc cu ușurință convulsile copiilor lor, punându-le pe seama viermilor intestinali, febrei, lipsei de calciu etc. și care foarte rar consultă un specialist neurolog. Pe de altă parte, mulți bolnavi, dezorientați de o serie de versiuni în legătură cu o pretinsă toxicitate a medicației anticonvulsivante (fapt cu totul ireal) au lăsat de a supra medicația sau de a o lua numai atunci când au crize. Această atitudine este profund greșită, întrucât medicația luată numai după crize are un efect trecător; pentru a împiedica apariția crizelor, ea trebuie luată permanent. În tratamentul epilepsiei există astăzi o gamă de medicație destul de largă, permițând aplicarea unei medicații strict legate de forma particulară a bolii.

Sînt și bolnavi care solicită sau care își aplică o medicație neindicată forme lor de boală, numai pentru că au auzit de la alți bolnavi despre eficacitatea unui anumit medicament sau pentru că îl consideră un „medicament nou”. Ei trebuie însă să știe că un medicament care poate fi deosebit de eficient într-o formă a bolii este cu totul fără efect într-o altă formă. Este bine însă să arătăm aici că, indiferent de forma de boală, luminatul rămîne tratamentul de bază la care, de la caz la caz, se adaugă o altă medicație.

Neglijența bolnavului în aplicarea tratamentului este agravată de lipsa unui regim alimentar și de activitate adecvat. Alimentația epilepticului trebuie să fie compusă din alimente proaspete, cu evitarea toxiceilor și excitantelor (alcoolul sub orice formă, condimentele, vinatul, racii, brînzeturile fermentate, ouăle, ciupercile, căpșunile, zmeura). Fumatul este contraindicat.

Munca este posibilă și indicată, cu condiția ca ea să fie făcută în mod rațional, fără eforturi fizice sau intelectuale excesive și fără a fi dusă în condiții de pericol sau la temperaturi înalte. Trebuie să arătăm că bolnavii tratați corect, care respectă indicațiile medicale, pot munci în cele mai bune condițiuni. Ei pot fi muncitori frunțași în industrie, agricultură sau în activitatea intelectuală. Excepție fac numai un număr redus de bolnavi, care prezintă tulburări mintale.

Cert este însă că, în condițiile unui tratament corect, bolnavii de epilepsie pot avea o viață socială și de familie din cele mai bune, nedeosebindu-se cu nimic de persoanele cu deplină sănătate.

dr. Grigore CARACAȘ

Sfaturi practice

Pentru cei care pleacă la mare

Discuția se încheie în trenul care ne ducea spre Constanța și animatoarele priucipale erau două femei — una tânără și alta mai în vîrstă — care mergeau să-și petreacă zilele de concediu pe litoralul mării.

— Nu știu de ce — spunea cea tânără — dar nu reușesc niciodată să profit din plin de concediul meu. Drept să spun, mă mult mă necăjesc decît mă recreez în acest timp...
— Și, cum toți ceilalți din compartiment o priveam nedumeriți, ea a continuat să ne explice.

— Da, în primul rînd, pînă mi se obișnuiește pielea cu soarele pierd 5-6 zile, în care nu profit ca lumea nici de plajă nici de mare. Apoi urmează o serie întreagă de neplăceri: mi se irită fața, mi se usucă și mi se decolorează părul, pielea o dată bronzată capătă pete și se cojește; adesea mi se deranjează și stomacul, din care cauză slăbesc, devin de nerecunoscut. Și totuși trebuie să fac plajă și băi de ghol, pentru un păcătos de reumatism de care sufăr.

— Neplăcerile de care vorbești — observă călătoreasa mai în vîrstă și, deci, cu mai multă experiență — pot fi ușor evitate, dacă îți iei măsuri de precauție.

— Te rog să mă crezi că nu exagerez cu nimic și dovez băile de soare așa cum scrie la carte.

— Asta nu e suficient. Dimpotrivă, fiind obligată să încep expunerea la soare cu prudentă, pierzi cele 5-6 zile de care vorbești. Or, ca să eviți acest lucru, e indicat să-ți obișnuiești pielea cu expunerea la soare înainte de a veni la mare. Cîteva băi la oricare strand din București te vor pregăti să rămîi de la început timp de o jumătate de oră sau chiar o oră, pe plaja mării. Să nu-mi spui că e greu de făcut acest lucru, oricît de ocupată ai fi... Apoi, ca să preîntîmpini celelalte neplăceri, ca iritația și cojirea pielii sau uscarea și decolorarea părului, trebuie să aplici un tratament foarte simplu. Cît timp stai la soare, îți ungi fața cît și restul corpului cu ulei de nucă. Ai să-mi spui: „asta o știe oricine”. Da, dar nu orice o face cu regularitate. Iar dacă vrei să obții o bronzare uniformă, fără pete și fără coji, folosești următorul unguent:

- 50 gr ulei de nucă
- 20 gr ulei de cocos
- 40 gr ulei de palmier
- 60 gr ulei de parafină
- 5 gr tinctură de sofran

Apoi, pentru menținerea părului suplu și nedecolorat, îl perii la rădăcină dimineața și seara cu o perie aspră și-l pulverizezi cu briantină, cu untdelemn de măslină sau cu un amestec făcut din: 10 gr unt de ricin și 20 gr tinctură de chinină — aceasta din urmă întărește și rădăcina. În sfîrșit, ca să-ți menții tenul, îl cureți bine seara de grăsimi și impurități și-l aplici timp de 5-10 minute o mască simplă, făcută dintr-un gălbenuș de ou amestecat cu jumătate din albuș. Îl cureți apoi din nou cu apă de trandafir și-l masezi cu o bucată de pepene galben — fructul acesta se găsește din belșug la mare. La urmă îl ștergi iar cu apă de trandafiri.

Cît despre deranjamentul de stomac de care te vafi, am un singur sfat: evită îngurgitarea sandvișurilor și a fructelor pe plajă, unde nu poți respecta condițiile de igienă necesare; evită abuzul de răcoritoare și, în special, braga. (În paranteză îți spun: dac-ai ști cum prepară braga negustorii particulari, n-ai mai avea în viața dumitale!).

★

Și acum, ca să fim sinceri, vă vom spune că toată această discuție din tren a fost inventată. Personajele sînt imaginare. Dar sfaturile rămîn valabile pentru toți acei care pleacă la mare și care, neavînd suficientă experiență, în loc să profite din plin de fiecare zi însoțită, își creează neplăceri prin propria lor neglijență.

JOSIANA

CUM AM REZOLVAT O PROBLEMĂ DE SEZON

— fotoreportaj despre o pereche de sandale —

Mai devreme decît era așteptată, vara a poposit în București, cu soare torid și asfalt încins. Mi s-a pus deci o importantă problemă de sezon: sandalele.

Dar din care? M-am hotărît să dau o raită prin oraș, ca să mă orientez „pe teren”.

Iată-mă în piața 1848, la capătul Lipscaniilor. Deasupra străzii, o reclamă uriașă pe lingă care

blemă de... dispregiuit în bugetul unei gospodine. Deci mi-am ales o pereche de sandale. Le-am probat (foto 4) și îmi veneau de parcă fuseseră comandate pe piciorul meu. Mă simțeam ațit de bine în ele, încît am cerut să mi se ambaleze pantofii cu care venisem închișată. Cînd am ieșit (foto 5), parcă nici nu mi le simțeam în picioare, ațit erau de ușoare sandalele. Și uitîn-

nu poți trece indiferentă: „Preferai încălțămîntea cu fețe din pînză” (foto 1).

Din proprie experiență m-am convins că sfaturile reclamelor comerciale nu sînt lipsite de înțelepciune, mai ales că am văzut pe stradă o mulțime de oameni — femei, bărbați și copii — purtînd sandale de pînză. De aceea m-am oprit în fața vitrinei primului magazin de încălță-

du-mă mai bine la ele, am remarcat că nu sînt nici lipsite de oarecare eleganță. (Firește, depinde și de picioare — iertăți-mi modestia).
Și iată cum am rezolvat o importantă problemă de sezon. Vă sfătuiesc să faceți ca mine. Nu veți regreta.

Fotografii de M. IVANCIU

minte, pe partea dreaptă a străzii. Erau expuse acolo o mulțime de sandale, care de care mai drăguțe și mai practice (foto 2). Am intrat cu speranța că voi găsi numărul meu (căci la încălțămîntea de piele se mai întîmplă citeodată și altele).

M-am adresat vinzătorului: „Aș vrea niște sandale cu fețe de pînză”. Indată, acesta mi-a prezentat cîteva modele și am început să le examinez (foto 3). Erau într-adevăr practice, ușoare și igienice (nu igienice, așa cum e scris în reclame). Cît despre preț — care este aproape derizoriu — zău că nu e o pro-

Economisiti timp si bani

FOLOSIND

MAȘINA ELECTRICĂ DE SPĂLAT RUFELOR

„Electro-Bobinajul”

FILATELIE

Mărcile centenarului

Cu prilejul centenarului primelor mărci postale românești și al centenarului poștelor ca instituție de stat, va fi pusă în circulație o emisiune jubiliară, care cuprinde opt valori.

Primele patru reproduc sugestiv drumul mărcii postale, de la imprimare pînă la predarea ei către destinatar.

Valoarea de 35 bani reproduce mașina acționată manual, de la mica tipografie din Iași „Atelia Timbrului”; valoarea de 55 bani redă în desenul ei modul în care mărcile erau defășate din coală; desenul valorii de 1,20 lei aduce în primul plan tipul cel mai reprezentativ al funcționarului poștelor de odinioară, surugiul, pe care Homaire de Hell, unul dintre străinii ce-au descris felul în care se călătorea în țările românești, îl asemăna cu mușchetarii francezi. În planul doi este o „dilijeansă” trasă de zece cai, clasic mijloc de transport al poștelor pe atunci. Ultima valoare, de 1,30 lei, are drept subiecte un „călăraș” și un carier, care, ca și factorul de astăzi în unele sate, își anunță sosirea sunind din goarnă.

Celelalte patru valori ale emisiunii jubiliare reproduc în desenul lor central primele patru mărci postale românești, celebrele „Cap de bour”, emise de poșta moldovenească; ele sînt reproduse după clișeele originale aflate la Imprimeria de Timbre din București. Valorile nominale sînt de 1,55 lei (pentru 27 parale), 1,75 lei (pentru 54 parale), 2 lei (pentru 81 parale) și 3,30 lei (pentru 108 parale).

O colifâ cu valoarea nominală de 10 lei (poșta aeriană) are drept subiect al desenului central cea mai rară din piesele primelor noastre mărci postale, un „tête-bêche” de 27 parale, din care este cunoscut un singur exemplar ștampilat, aflat în colecția filatelică de la British Museum din Londra.

V. T.

Dăți copiilor
cît mai multe dulciuri

PRODUSE ZAHAROASE
(dropsuri, drajeuri, rahat,
caramelle etc.)

CONSERVE DE FRUCTE
(gemuri, dulcețuri și
sucuri naturale de fructe)

BOGATE ÎN ZAHARURI
ȘI VITAMINE

In timpul verii!

PURTAȚI ÎNCĂLTĂMINTE
CÎT MAI USOARĂ
MAGAZINELE COMERȚULUI
DE STAT AU PUS ÎN
VÎNZARE NOI SORTIMENTE

de

ÎNCĂLTĂMINTE
cu
FETE TEXTILE

De vînzare la toate magazinele de specialitate ale comerțului de stat

SEZONIȘTI!

În toate unitățile alimentare
din Constanța și de pe lito-
ral, găsiți:
LICHIORURI FINE, VINURI, PRO-
DUSE ZAHAROASE
și diferite alte articole alimentare

COOPERATIVA „MAREA NEGRĂ”
CONSTANȚA

Sezonisți!

În toate unitățile noastre găsiți:

PRĂJITURI DE CALITATE,
ÎNGHEȚATĂ CASATE, PAR-
FAIT-URI, BOMBONERIE,
PLĂCINTARIE, CAFEA CU
LAPTĂ etc.

O.G.L. „Comerț mixt”
TULCEA

Vă invită să vizitați restaurantele
„DELTA” Tulcea, — DUNĂREA” Tulcea —
„MAREA” Sulina

unde se servesc zilnic preparate și specialități de
pescărie, în sortimente variate, vinuri superioare

Excursioniștii și grupurile științifice pot reține din timp
mese pentru oricare din localități.

O. C. L. PRODUSE
INDUSTRIALE
CONSTANȚA

SEZONIȘTI!

La unitățile din Con-
stanța, Mamaia, Vasi-
le Roaită, Eforie și
Tekirghiol găsiți un
sortiment bogat de
CADOURI variate.

Congresul International al MODEI

↑ U. R. S. S.

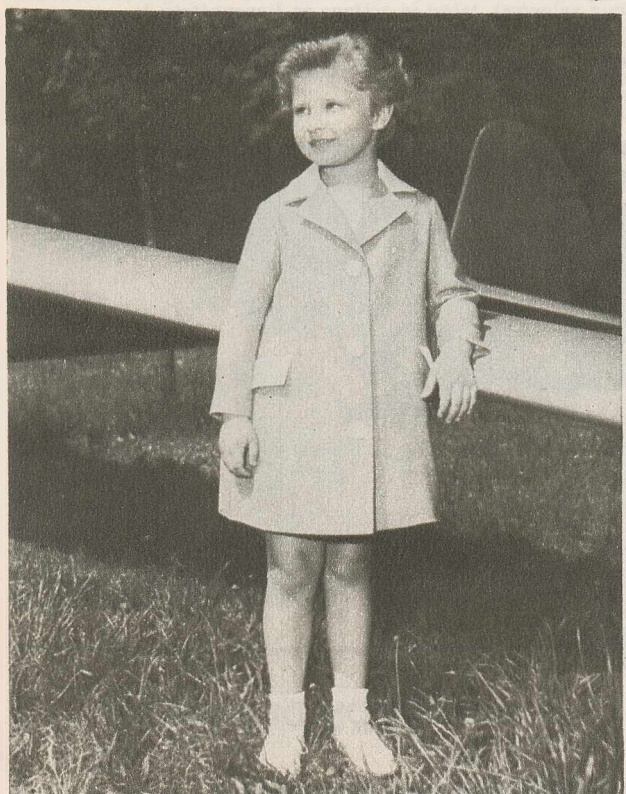
R. Cehoslovaca ↓

R. P. Polonă

R. D. Germană

R. P. Română

Incercați un mic calcul: înmulțiți cifra 56 (cite modele cuprinde fiecare colecție națională) cu 7 (adică numărul țărilor participante la Congresul Modeli), adunați cu alte câteva zeci de creații vestimentare pe care le-a prezentat — în calitate de observator — R. P. Chineză; grupați apoi pe teme — îmbrăcăminte de stradă, de lucru, de ocazie, de sport — sutele de modele prezentate și veți obține o imagine statistică a Congresului Modeli, ce s-a desfășurat săptămîna aceasta în București. Dar cifrele nu vă vor spune prea mult. De aceea sînt poate de preferat cîteva fotografii: cîte o imagine din colecțiile prezentate de U. R. S. S., R. P. Polonă, R. D. Germană, R. Cehoslovacă, R. P. Ungară. Pentru amatorii — mai precis: pentru amatoarele de modă — prea puțin sau, poate, o invitație imbietoare la Parada Modeli, ce are loc în zilele de 23 și 24 iunie.

Linia modelii se impune: comodă, elegantă, decentă, modernă.

R. P. Română

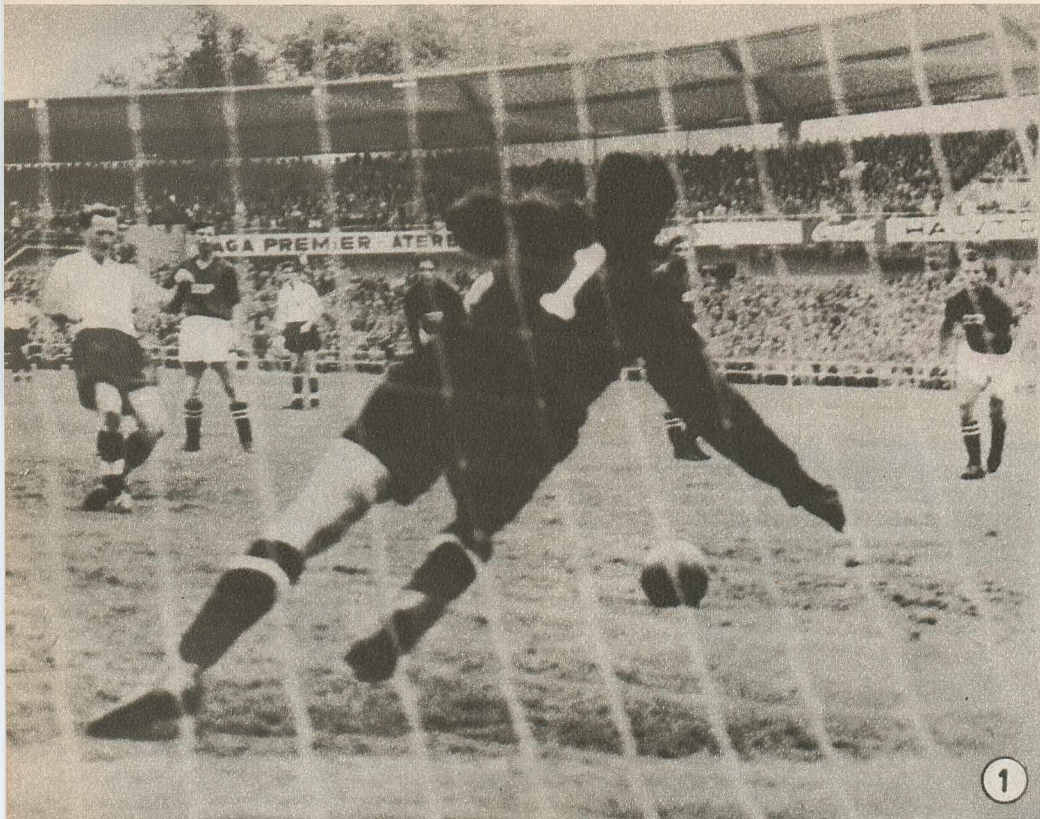

R. P. Ungară

U. R. S. S.

CINE VA CUCERI TITLUL SUPREM AL FOTBALULUI?

Ne aflăm înaintea semifinalelor campionatului mondial de fotbal. Din cele 52 de echipe care au luat startul în preliminariile actualei ediții a celei mai mari competiții de fotbal, au mai rămas doar patru. Ele vor continua înfricerea, iar în finala de la Stockholm echipa învingătoare va înscrie numele țării ei, după Uruguay (1930), Italia (1934 și 1938), Uruguay (1950) și R. F. Germană (1954), pe lista campionilor mondiali.

Până atunci însă, turneul final al acestui campionat mondial ne va mai oferi rezultate „surpriza”, vom mai asista la răsturnări de pronosticuri, vom mai auzi despre partide care au electrizat tribunele, așa cum s-a petrecut până la etapa semifinalelor.

Amintiți-vă cât de acerbă a fost lupta pentru calificarea în sferturile de finală. Un simplu (pentru noi!) rezultat de egalitate a răsturnat toate calculele, a încercat drumul altor echipe spre etapele superjocare. Înaintea ultimei etape a Jocurilor din serii (optimi de finală), echipa Franței își vedea periclitată calificarea. După etapa de duminică, această formație s-a aflat în fruntea clasamentului final al seriei.

O luptă epuizantă pentru calificare s-a dat în cadrul seriei a IV-a. Dacă echipa Braziliei a avut mai puține emoții, formațiile Uniunii Sovietice și Angliei și-au disputat calificarea cu o dirigență rar întâlnită. În meciul decisiv de baraj jucătorii sovietici au aruncat totul în luptă: îndemănare și tenacitate, elan și măiestrie. Eforturile lor au fost încununete de succes. A doua calificare (prima în preliminariilor și următoarea în serii) a fost asigurată.

Iată acum și câteva imagini de la turneul final din Suedia. Mai întâi, două fotografii de la partida care s-a ... repetat: U.R.S.S. — Anglia.

Toți jucătorii sovietici au luptat cu hotărâre. În numeroase acțiuni s-a remarcat și excelentul portar lașin, pe care-l vedeți intervenind la o minge (foto 1).

Și în primul, dar mai ales în al doilea meci, rapidul înaintea linii — care a marcat golul calificării — a pus de mai multe ori în pericol poarta apărată de McDonald (foto 2).

Jucătorii brazilieni au întâlnit în primul meci din cadrul turneului final formația Austriei. Deseori cunoscutul N. Santos a pus în dificultate apărarea echipei austriace, depășind chiar cu duritate pe adversarii direcți (foto 3). Deși învinși cu 3-0, austriecii au dovedit o bună pregătire tehnică. (De siflet în meciul cu Anglia și-au dovedit din nou valoarea). Iată-l în acțiune pe Hanapi (foto 4).

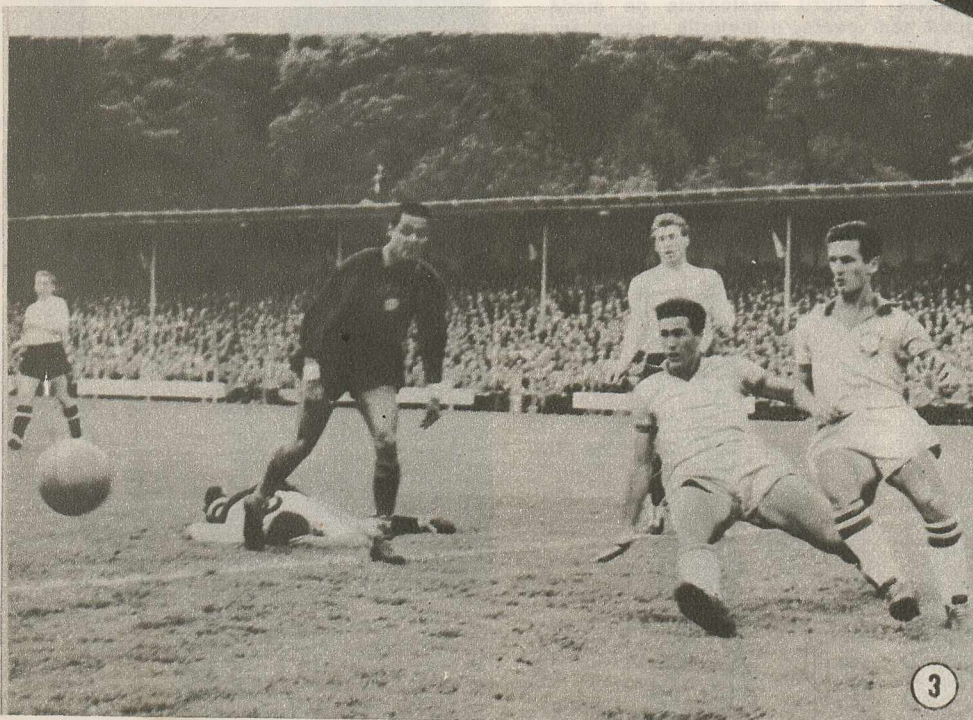
Și acum — în legătură cu întrebarea: cine va cuceri titlul suprem al fotbalului? — e bine să vă gândiți cât de dificil e de apreciat cine va câștiga la noi campionatul, care oficial s-a și încheiat, rămânând doar câteva restanțe de disputat. Deci răspunsul exact îl vom putea cunoaște numai din încă 29 iunie.

Florin ȘERBAN

SPORT

ÎN PLIN SEZON DE NATAJIE

DOI PERFORMERJ. Cu prilejul ultimului concurs de natație, tinăra înotătoare Sanda Iordan (Dinamo) a reușit să realizeze un nou record în proba de 200 m bras junioare (3:06,8). În același concurs, Nicolae Rujin-schi a egalat recordul republican la 200 m liber (2:15,4). În fotografie: cei doi tineri performeri.

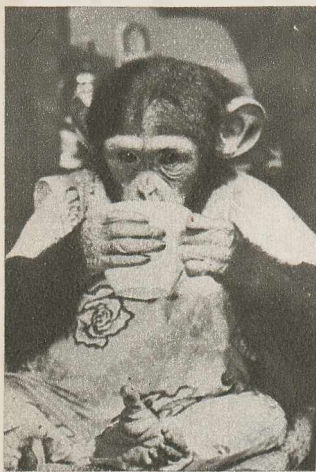
ÎN JURUL GLOBULUI

ARTA UNEȘTE POPOARELE. Ansamblul Operei din Pekin a întreprins recent un turneu la Paris, unde a dat câteva reprezentații care s-au bucurat de un mare succes. Iată patru tinere dansatoare din acest ansamblu, fotografiate la Paris.

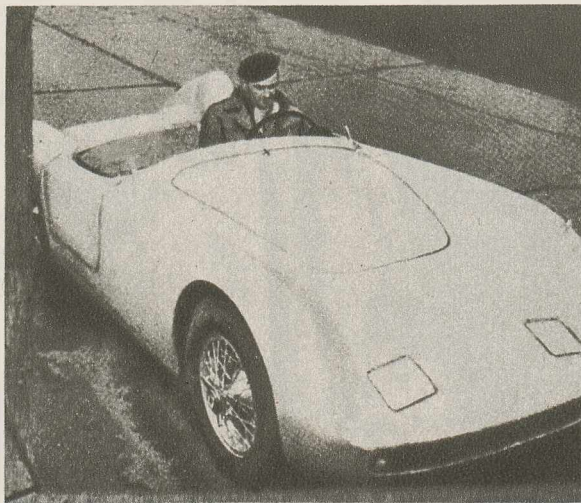
POVESTIND COPILOR... În satul Peredelkino din regiunea Moscovei s-au deschis un club și o bibliotecă pentru copii. Iată-l pe scriitorul Kornei Ciukovski — care a sprijinit activ înființarea acestui lăcaș de cultură — povestind micuților ascultători câteva amintiri din viața sa.

CHIMPY LA DEJUN. Doar 18 luni numără ca vîrstă cimpanzeul Chimpy, „adoptat” de englezoaica Maureen Curtis. Mîncărurile preferate ale cimpanzeului: slănină, ouă, pește și cartofi prăjiți. La micul dejun, însă, Chimpy bea cu plăcere o ceașcă de cafea fierbinte...

PRECOCITATE!... O mare senzație a stîrnit în cercurile artistice londoneze expoziția „pictorului” Romany de Villiers în vîrstă de... 3 ani, ale cărui mîzgălituri au fost calificate de către o anume parte a criticii plastice drept... geniale. Lucru posibil în cadrul unei anumite școli plastice în care creațiile artiștilor maturi vădese că atît autorii, cît și admiratorii nu sînt prea departe de mîntea copiilor... Cît despre micul pictor, imită și el ce vede la maeștrii abstracționismului, futurismului și suprarealismului.

DIN LAMINAT DE STICLĂ (material plastic) este construită mașina cehoslovacă de curse din fotografie. Înzestrată cu un motor de 1100 cmc. și cu o putere de 90 C.P., noua mașină cehoslovacă de curse este totuși mai ușoară decît alte tipuri de mașini străine similare, avînd o greutate de numai 550 kilograme.

CĂRȚI DE JOC, JOBENE, PORUMBELI ȘI ALȚI STICLETI constituie recuzita numărului de „prestidigitatie” al coactorului parizian Brossier.

„TERIBILUL CIANDR” a fost poreclit micul pui de tigră din grădina zoologică din Moscova, în ciuda faptului că este încă hrănit cu biberonul... Are totuși timp să-și transforme porecla în renume.

↑ MR. GROCK LA PENSIE. Timp de decenii celebrul clovn Grock a distrat publicul din toată lumea. Astăzi, în vîrstă de 78 ani, el lasă loc celor mai tineri.

UN „STAR” CU EXPERIENȚĂ... De cîtă dezinvoltură și siguranță scenică dă dovadă „artista” Charlotte în vîrstă de... 8 luni, în studioul cinematografic din Copenhaga! Unde mai pui că în acest film ea joacă în „travesti” rolul unui băiat!...

E greu să găsești în Moscova pe cineva, cînd nu-i cunoști adresa. Aceasta ne-o va vedea și noua comedie muzicală pe care o realizează E. Riazanov, pe baza scenariului cunoscutului umorist Leonid Lenci. Spumosul film în culori se bucură și de inspiratele melodii ale compozitorului Lepin, ca și de un buchet de valoroși actori de comedie, în frunte cu artistul poporului V. Toporhov, care joacă rolul unui garderobier ce caută prin imensa capitală pe „Fetișcana fără adresă”.

Cincizeci de ani de activitate în cinematografie împlineste anul acesta regizorul francez Abel Gance, neobosit căutător de noi căi de exprimare în arta filmului. Pentru a sărbători acest eveniment, veteranul cinematografului francez pregătește realizarea unui film închinat puterii pașnice a atomului. Filmul „Pămîntu-i o împărăție” va fi turnat după un procedeu nou, de poliviziune, preconizat de Gance, care este, de altfel, cel care a realizat acum trei decenii primul film pe ecran lat.

Realizarea unei versiuni americane a lui „Don Quijote” era proiectată de Michael Todd. După accidentul mortal al acestuia, ideea a fost preluată de actorul și regizorul Orson Welles, care a renunțat la distribuirea lui Fernandel, vizînd pentru interpretarea ilustrului hidalgo pe actorul mexican Francesco Reyguerra.

A luat ființă în Polonia o nouă grupare de producție cinematografică, denumită „58”, alcătuită dintr-un mîunchi de cinești tineri și entuziaști. Primul lor film va fi „Dezertorul”, inspirat din anii luptei antihitleriste. Scenariul aparține lui Stefan Szwajkowski, iar regia tînrului Witold Leszczyński, care nu a lucrat pînă acum decît filme documentare.

Numărul festivalurilor internaționale ale filmului se mărește în acest an cu unul: cel din cadrul expoziției de la Bruxelles. Printre filmele care vor fi prezentate, spicim: „Pe Donul liniștit” (U.R.S.S.), „Bătrînu și marea” (S.U.A.), „La miezul nopții” (R.P. Ungară), „Fortunella” (Italia) și „Fără familie” (Franța).

Un anume Mister Jo este cel mai recent film francez, în care apare cunoscutul actor Michel Simon. Marele actor interpretează pentru prima oară rolul de... cîntăreț de jaz. Regia aparține lui René Jolivet.

Lui Gérard Philipe i s-a încredințat rolul titular al noului film pe care îl regizează Claude Autant-Lara, după nuvela „Judecătorul” de Dostoievski. Adaptarea pentru ecran a fost făcută de scenariștii Jean Aurenche și Francis Boyer.

REDACȚIA: BUCUREȘTI Căsuța Poștală 3507 of. 33
PIAȚA ȘCINTEII Tel. 7.60.10, Int. 1744

ABONAMENTE: la toate oficiile poștale din țară și la factorii poștali și difuzorii voluntari din întreprinderi și instituții.

PREȚUL ABONAMENTELOR: 3 luni: 26 lei
6 luni: 52 lei
un an: 104 lei

Ultimul retus la unul din modelele prezentate de F.C. „Gh. Gheorghiu-Dej” la Congresul Internațional al Model.
Fotografie de E. IAROVICI

PREȚUL 2 LEI

FLACARA